

Noorte Eln

Püramiidid

„The I. London News“

N° 5

1923

Okaskroon.

Ja punusid nad okaskrooni, ning waotasid selle Issanda pähe.

Nirises weri. Tortawalt tufjus walu läbi Jeesuse teha. Waikfält andudes kummardas Issanda oma pea ja jäi wait: Langesid were pisarad punajed. See oli kroon, mida taewane isa temale määranud. Kuningas pidi ta olema, kuigi mitte wälise au ja wõimu läbi, siis ometi süüta kannatuste majesteeitlikkuse läbi. Okaskrooniga kuningas!

Kiided kiskusid nad ta ihult ja ehitasid ta purpurmantliga. Okaskroon aga jäi talle. Kui sõbrakäed wäsinud ihu hauakambri waikfusse paigutasid, panid nad ainult üht temale hauda kaaja, ta kõrwale — okaskrooni.

Uwanes haud, üles tõusis Issand ja läks taewa igawesse ausse. Mida aga jättis ta pühama mälestusmärgina omastele järele? Ei pilte oma palgest, ei kallid ehteid oma ümbert. Waesena ja lihtsana sammus ta läbi maailma. Üht ainult, üht jättis ta oma sõpradele — okaskrooni.

Kes wõtab wastu selle okaskrooni? Kes surub selle oma pähe, et kanda seda nii, kui seda kandis meie Ünnistegija?

Issand, ma tahan ta wõtta ja kanda waikfält? Ei

ihalda ma särawaid kuningate kroone ja pühade hiilguspärga ei ole ma wäärt, aga sinu okaskrooni tahan ma kanda kui üht krooni. Muks arwan ma seda!

Kül tean, et okkad teewad walu. Kül tean, et ei ole kerge loobuda harjumust ja wõtta oma peale naeru teotust, et pidada Sulle mu Ünnistegija truudust. Küll tean, et pole kerge eluag kanda nurisemata kannatusi ja walusid, aga armastuse sunnil Sinu wastu tahan wõtta okaskrooni ja wajutada oma pähe Uskuda tahan, et kõrgem, mis inimene wõib omandada selles elus, on etteheide teiste poolt, et oleme kuninglikult-waikfält kannud okaskrooni.

Kord tuleb tund, mil oma ainja ehaga — okaskrooniga — tohin astuda igawikkudese. Wastu tuleb Sa mulle omas lahkuses, mu Ünnistegija oma kättega jahutad Sa mu werist otjaesijst. Ja üksi Sina, mu Jeesus, wõid wõtta mu peast okaskrooni. Sina üksi!

Laiknaeratusega sirutad Sa sel tunnil igawese närtsimata wõidurooni mulle wastu, sest taewas ei kanta okaskroone.

Põlwitades langen ma Su jalule ja katan oma näo kättega. Ja mu kõrwu kajak waikfält imeline sõna nii tuntud: „Jää truuks surmani, siis tahan ma elukrooni sulle anda.“
Otto Dibelius.

Teie peate uuesti süündima.

G. D. Spurgeon.

Joh. 3:7.

Uuestisüündimine on midagi, mis ärapäärmise alusesse kuulub, ja teie peate hoolega endid läbi katsuma, kas Teie olete „uuesti süündinud,“ sest on paljud, kes endale ette kujutawad, et nad seda on, kuid siiski ei ole. Kindel on, et kristlaste nimi mitte jedajama ei tähenda, mis kristlaste elu, ja see midagi ei tähenda, et meie oleme ristirahwamaal süündinud ja ja mõne usufelti kuulume, kui seal midagi rohkem ei ole, nimelt uuestisüündimist Püha Waimu wäe läbi. Uuestisüündimine on nii jaladusriikas, et seda inimlikkude sõnadega ei wõi kirjeldada, kuid siiski wõib läbi elada. „Tul puhub kuhu ta tahab, ja sina kuuled tema häält, aga sa ei tea, kust ta tuleb, ehk kuhu läheb; nii on igauhega, kes ülalt on süündinud.“ Siiski näha ke ja tuntakse seda ka; näha ke püha tegude läbi ja tuntakse isemiste läbielamiste ja armu läbi. See juur töö on üliloomulik. See on talitus, mida ei wõi inimene ise enese wäest oma juures korda saata; see on uus elujõud, mis inimesse walatakse ja südamet tegutseb, hinge uuendab ju oma mõju terve inimese olemises avaldab. See ei ole mitte ainult mõni nime-

line muundatus, waid terve ijeloomu, uuendus, nii et ma enam ei ole hoopiski see inimene, kes ma olen, waid uus inimene Kristususes Jeesuses. Surmukeha: pesemine ja mähkimine on hoopis midagi muud, kui selle elawaks tegemine; esimest wõib inimene teha, kuid wiimast ainult Jumal. Kui sa niivisi oled uuesti süündinud, ei wõi sa muud, kui ühineda tunnistusega. Oh Issand Jeesus, igawene Jä, sina oled minu igawene allikas; kui sinu waim ei oleks uut, püha ja waimulikku elu minusse puhunud, siis oleksin weel täna üleastumiste ja pattudes surnud olnud. Minu taewalik elu saab terve oma alguse sinust. Sind on mul tarwis tänada. Minu elu on warjule pandud Kristusega Jumalas. Müüd ei ela enam mina, waid Kristus elab minus. Issand aidaku meid, et oleksime täiesti kindlad selles tähtsas elu küsimuses, sest olla uuesti süündimata, tähendab olla ärapäärmata, ilma pattude andeksandmata ilma Jumalata ja lootuseta siin ilmas. Balu tõsielt Issandat selle suure anni pärast ja ära lasse teda enne, kui sa seda oled saanud! Selle läbi saad sa ühenduse Jumalaga — oma elu allikaga. —

Mõndasugust.

Suunitawad arwud. Kõige sügawam mere sügawus mis siitsaadik mõdetud on 9780 meetrit. 163 kirikutorni mis igauks 60 meetrit pikk, peaks üksteise otja panema et paigutawa mere sügawusest ulatada wee pinnale. Kõige sügawam puurauk maapäue tehti Sakamaal ja

on 2240 meetrit. Suurem kaubamaja awati 1911 aastal Londonis. Ta pikkus on 840 jalga. 24 listi wõi sõidutooli on tarwitamisel ja 145 treppil liigwad inimesed. 100.000 inimest wõiwad selles ruumis liikuda. (Der Wahrheitszeuge.)

Moorte Elu

Gesti Ühkliffude Moorte C. E. Liidu häälekandja

Nr. 5

Kolmas aastakäik

1923

Talw on mööda läinud.

Tõuse üles minu sõbruke, mu iluke ja tule ära. Sest waata talwe aeg on mööda läinud, wihm on ära läinud oma teed. Dielese näitse maa peal, laulmise aeg on ligi tulnud, turtel tuifeste häält kuulufse meie maal. Ülem laul 2: 10—12.

Ülem laul räägib peaaesjalikult kahest isikust: Peigmehest ja tema pruudist. Ja neid lugedes paistab silma iseäranis see tegur, mis äratas kunigas Saalomonis mõtteid pruudist ja kuidas ta film nägi seda itudust pruudis, mida keegi muu temas tähele ei pannud, ega tema isegi. Olen mõelnud, kas Jumal selles wäheleotud raamatus ei taha petlikult esitada meile sügawaid ja aulisi waimulikke tõdesid. See kujutab meile selgesti, mis Issand Jeesus mõtleb meist, mis Tema näeb, mis ja milleks Tema tahab meie olla. Keegi on öelnud, et igas inimeses on neli isikut: 1) see, keda naabrid näewad, 2) see, keda kõige parem sõber näeb, 3) see, keda ühenses näeb, ja 4) see, keda Jumal näeb.

Meie teame hästi, et inimesed näewad meites sagedasti patust inimest ja ei midagi muud.

Kõige parem sõber märkab, et meites leiduwad wead, puudused ja nõdrused. Meie isegi sagedasti hirmume neid tähelepanes. Aga mis mõtleb Issand Jeesus meitest? Mis näeb Tema meis. Ise Tema sõnas finnitab, et Temal on meiega rahu mõtted, ega Tema taha ühegi patuse surma Temal ei ole mõttet meid kohtusse wiia, hukkamõistmiseks, waid Tema mõtleb, kuidas mõiks meid risti juure tõmmata, et saaksime päästetud. Just sinu üle on Temal niisugused mõtted. Ja Tema mõtleb hingele head soowides weel siis, kui kõik teised on tema maha jätnud. Tema armastab sedagi wiletsat, kes on wihataw kõige maailma poolt. Oh mis armuline Issand meil on.

Tema näeb sinus mu sõber, seda, mis maailm ei näe. Tema näeb sinus Jumala kaju, ehk küll tumestastult. Tema näeb sinus hinge, kelle eest Tema on kannatanud, wõidelnud, palunud ja surnud. Tema näeb, et ja oled armu wäärt. Mu sõber!

Nähtu Tema kord sind aulisena, ilusana walge riietega ehitult aus!

Teine tegur, mis sulle siin wastu tuleb on kutsimine.

Tõuse ja tule, kostab peigmehe hää. Pruut oli just nagu wangistatud. Temal oli pimeduse üffildusesse sulgenud. Seal wäljaspool wabaduses oli kena suwi. Päike paistis nii särawalt ja soojalt. Kõik oli elu ja rõõmuga täidetud.

Sellesse aulisse wabaduse kutsub peigmees seda wangistatud hinge. Maailm on täis farnatseid wange, —pimeduses istujaid hingi. Üks on pattude ja oma himude wangis. Teine orjab feltfiliste ehk sõprade ringkonna mõju ahelates.

Keegi kolmas kannatab kahtluse ebausku kiusatuse pimeduses ja lootusetat olekus. Üffindus teeb mõne meele raskest. Ilma sõpradeta kellestki mõistmata, ilm armastuse ja hellusetat. —

Jeesus kutse kõlab just neile hingedele. Tema hüüab waljusti: Tõuse ja tule!

Auline wabadus, rääkimat auhiilgus ja elaw lootus pakutakse sinule Kristuses. Oh hing, noor ja wana, tõuse ja tule! Tema wõib kõigest päästa, sest Tema nimi on Päästja. Tänu ja kiitus! See kutse kuulub sel ajal, kui talw oli lõpenud, tähendab—lewadel.

Issanda kutse päästmisele on sagedamini kuulda just siis, kui on el u k e w a d e n e a e g, tähendab nooruse lewadet. See aeg on inimese elus kõige parem päästmise

aeg. Siis on hõlbus ümber pöörda. Ja kes waremas noorus ümber pööravad, need päästetakse paljust kurjust ja mitemetki pisarad jäävad walamata.

Wuline waimulik kewade aeg on ärkamise aeg. Pööra siis noorelt Issanda poole ja pea oma armu- kutsmise aega kalliks, sest see kestab üürikesti ja siis algab elu suwi, ehk kest-iga

Ka siis kuuldu see tuttav hääl, Jeesuse kutse hääl, mis juba waremalt elukewadel hakkas kuulduma.

Uga oh mis kahju, nüüd ongi juba palju raskem kuulda seda tajasit häält. Elu mured ja maailma karamüra on teinud waimu kõrwa kuulmise palju tõntsimaks ja südagi tundub juba nii tuimendanud, ning meel on nõnda selle maailma küljes kinni, et tõepoolest palju raskem on ennast Issandale jätta, kui nooruse armsal ajal oleks olnud.

Ura siis jäta nooruse kewadet enne, kui pole Jeesuse oma. Onnistud aeg on waimulik suwi Jumala koguduses ja uskliku elus see aeg, millal talwe mähtmed ja külmus, leigus ja hooletus, ebast ja waimu kuivus on mööda ja magus suwe soojus, usu lõhn, waimu jõud ja päästmise wiigimarjad leiduwad Jumala rahwa keskel ja südames. Ous sinu koguduses seda armast sooja suwe aega? Kas on seda sinu elus?

Oh Jumal anna meile suwi, sest maailmas walitseb nüüdsel ajal nii wali talw.

Selle järel järgeneb elu sügiseaeg, millal selg küüru kujuk, pea halliks ja süda paadub kõwemaks. Veel siiski on kuulda see õrn Jeesuse hääl: Tõuse ja tule. Uga oh häda, siis kostab see juba nii nõrgalt ja süda on nii kõwaks läinud, et on suur Jumala anne, kui

inimene selle aja sees armu saab ümber pöörata. Paljudele on wanaduse sügise see, paha aeg, millal päästmine enam võimalik pole. Di, halastagu Jumal kõige päästmata wanakeste peale. On weel võimalus wanalgi ümber pöörda aga see on raske, ja käib mitmest wilestusest läbi. Pööra ümber enne wanaduse sügiset!

Meie elame praegusel ajal waimulikust sügise aegu. Mõned inimesed pööravad ümber ja lühikese aja pärast astuwad jälle wanale teele tagasi.

Mõned Issanda omad on ja meie aja wägewad woolud, nagu poliitika: partei meel, wõidu himu ja muud, on saatnud neid seestpidisele langemisele Issandast ära ja paljud on isegi ufutunnistusest loobunud.

Mõned Jeesuse tunnistajad on Issandale usmataks jäänud oma kutse ülesannetest loobunud ja muu tegevusele andunud „mammona“ teenistusse.

Kes otjani jääb kannatama, see pääseb.

Kuidas on lugu sinuga, minu kuulaja. —

Kui sügise on lõppenud, algab elu talw. Ta võib tulla üsna ootamata. Siis waikib kutse hääl. Siis lõpeb päästmise võimalus ja ülepääsemata wahelahutab siis igawesti õndsusest. Täna just seda luges, leidub weel sild kurstiku üle ja see sild on Jeesus Kristus. Mine uss seda silda mööda ellu, enne kui surma talw selle sinu teelt ära wiib. —

Talwe räägib ka waimulikust külmusest, tühjusest ja pimedusest, mis walitseb nii mitmes Issanda omas. Jeesus — päike võib find oma soojusega igawesti kuumaks teha.

Sellepärast, kes sa iganes oled. Tule Jeesuse juure.

R. Breitholz.

Koduteel.

Meil üle välja kauge, üksik tee. —

Nüüd sõitu kiiremat! Liig kiirelt saabub öö!..

Veel taewarüül joon verine ja lai,

Kui haavast surmavast, mis oda rindu löi,

Ja helki lumel heidab heleroosat;

Ja kustub see, kui kuldne unistus,

Siis järel temast ainult mälestus,

Öö õdses, pimesas . . .

Ju kustub purpurpunas helkiv viir
Seal õhtutaewas eel, kus lõpeb silmapiir . . .
Meil üle välja üksik, tuisand tee; —
Ju varjud tumenevad . . . Läheneb öö,
Ja kodu kaugel veel, kus ootel ema . . .
Motiivid kurvad hinges vaikinud,
Kõik möödud, lein ja valu unustud,
Ja mattund jäädavalt . . .

M. S.

Mu hing täis õnnetundmust sügavat,

Täis rahu pärast leina, võitlust ägedat!

Nüüd vaikind torm . . . Hing wait ja soovita, —

Mul sellest õnnest küll, ma muud ei ihalda,

Kui rahu pärast võitlust, leina pikka! . . .

Nüüd maetud kõik . . . Ja toodud altaril . . .

Ja elu täiest töötud Issandal, —

Uus elu, õnnelik . . .

Komistukiwid noorte usuelus.

A. Silbuje C. E. konverentfi kõne.

Elus teeb iga inimene palju wigu; mõistlik on aga see, kes omist wigadest püüab wabaneda. Tähtis on seal juures üles leida põhjused, millede läbi wiga on tekkinud ja kõrwaldada asju, mis olid wea põhjuseks.

Just nõnda on ka lugu komistustega, mis usu- elus ette tulewad, eraldi ka noorte juures.

Nagu harilikus elus iga teekäija võib komistada, kui ta on ettewaatamata, on ka usuelus ettewaatamatus põhjuseks igapäewastes komistustes. Kui teekäija teele astudes, ennast hoolega teekonna tarwis ei walmista ega warusta, siis on waewalt loota, et õigeks ajaks eesmärgile jõuab.

Paljud noored astuwad ufuteele ettewaata-

mata, rõõmsas meeleolus teistega jeltfis sammudes ja ei küüsi omalt mitte, kas kõik on korras, kas hästi warustatud, waid astuwad teele poolikult, ilma südamel uuendufeta. Weel on wanast elust mitmed asjad armsad, weel seowad mitmed ahelad, arusaadaw, et siis kõik püüdmine eesmärgile saada tagajärjetumaks jääb, ning elu on rida komistamisi.

Hooletus on ka paljudel põhjuseks komistustele. Kes teed käies hooletu on, oma jala ette ei waata, waid ümber wahtides edasi läheb, kõike oma ümber näha püüdes, oma teed filmist kaotades, komistab tihti. Niisama ka usuelus; kui keegi aina oma ümber waadates teiste wigu otsib ja näeb ja hommikuse ettevalmistuse päewa wastu hooletuse jätab, teed filmas ei hoia ega komistusi oma teel tähele ei pane, langeb kergesti. See komistab teed kätes kergesti, kes pea püüsti käib. Pea püüsti käia armastawad tihti ka ufuteekäijad, mispärast nad komistuskirwa tee peal ei filma ja selle tõttu langewad tihti.

Pimedas wõib aga ka kõige hoolsam langeda. Seal, kus walguft ei ole, walitseb pilkane pimedus. Taawet lausub: „Sinu sõna on mu jalale lambiks ja walguft mu jalatee peal.“ Kui meie usuelus sõna walguft ei tarwita, siis piirab meid pimedus ja meie komistame ja langeme ühte puhku.

Langeda wõib kergelt ka see, kes liig tormates edasi jookseb. Nii on ka noorte juures sagedasti langemiste põhjuseks tormaja meel. Tahetakse elus kõik teha tormawas meeleolus, iga asja kallale afutakse ägedalt. Tundmata on sarnasele tormawale ifeloomule rahulik, hingaw Jumala lapse meel. Tormaja meel aga purustab tihti ja komistab alataja.

Libedal käies wõib ka kõige ettemaatlikum langeda. Parema on täitsa hoida: eemale libedast. Ruid, sagedasti tungitakse otse libedatele kohtadele, minnakse meelega kiusatustesse, lootes ife seisma jääda ja weel teisigi päästa. Tagajärg on ikka komistamine. Tihti sünnib see siis, kui noored lähewad maailmaga kaasa, weawad ühes ikkes, kas sõpruses, wõi mis hullem on abiellu astudes uskumata poolega. Mitmele on saanud see raskeks komistamise ja langemise põhjuseks.

Laew, mis mitmed tormid ja marud läbi elanud ja kõik wastu pidanud, oli kord sunnitud mõned kuud ühes Lõuna-Ameerika sadamas wiibima. Kui temaga kord uuesti merele taheti sõita, leiti ta pikema reisi jaoks täiesti kõlbmata olemat; nimelt oli sealsetes soojas mees elustewad wäikesed tõugud laewa põhja nõnda läbi uuristanud, et temaga kardetaw oli laiale merele sõita. Sarnast tööd teewad meie usuelu kallal wäikesed kodused eksitused, mis kardetawate pifilukestena meie usuelu ära wõiwad rikkuda, nii et ta täiesti kõlbmatuks saab. Sõna-kuulmatus wanemate wastu on noorte elus raske komistuskirwi, kus wastu mõnigi usuelu purunes. Kergesti tõuseb noorte südames nurin, mis igakord küll sõnades end ei wäljenda, kuid südames pefitades rikub ta selle rahu ja wäikese ofaduse Jumalaga. Kord andis ema olemine põhjust nurisemiseks, kes meie meele järele ei teinud, kord jälle segas meid

meie wend wõi õde, mõni ei teinud nii kui olime soowinud ja nii saab nuriseja weel komistuskirwiks eluteel. Allaheitmata meel on samagi komistus paljudele. Arwatakse end kõigetargema olemat ei jallita teiste märkusi ja õpetusi ja milleks siis õieti teha teise tahtmist, milleks kuulda teise sõna, kui ife nii tark ollakse.

Oma loomu meel, ehk ifeloom, on tihti usuelu teel suureks komistuskirwiks. Meie ifeloom on rikunud ja ühekülgne. Ei wõi ükski oma ifeloomu kiita, sest kuigi selles head külljed leiduwad, on igal inimestel ka ifeloomu wead, mis peawad parandatama. Tähtis on siin tähele panna ap. Pauluse sõnu: „Muutke endid oma meele uuendamise läbi.“ Paljud ei pane seda tähele ja wabandawad oma pühifemata wana ifeloomust üteluslega, et see olla wäike ifeloomu wiga. Ka rasked ifeloomu wead on parandatamad, ehk nende kõrwaldamine küll rohkem tahtmise jõudu ja pühitsewat were armu tarwita, kui teistelt õpitud pahed. Sarnased wabandajad aga ei saa ilalgi neist lahti. Mõned peawad neid wigu koguni heaks nähtuseks, näiteks ägedat meelt; öeldakse: kui ma kord káratan, on kõik korras. Mõni nimetab kergest meelt rõõmsaks meeleks j. n. e. Niiugufed wabandajad ei saa ilalgi oma ifeloomust wõitu ja langewad alati. Suureks komistuskirwiks on paljudele noortele nende pöõrmata omakfjed, kelledega iga päew tuleb ühes elada ja kes tihti tähelepanemata pöõrawad meie mõtte ja püüde kõrwale, ära ükfitpidifjst meelest, mis Kristuse peale waatab. Neil on omad huwid, waated ja püüded ja nemad rááigiwad meile neist ja kui meie aina hea wahekorra pärast ei taha wastu ráákida ja neist pöõrduda, hakkawad need asjad ka meie elus huwi ja wáárust omandama ja wiimati meile meeldima. Nii pöõrdakse meie elutáhelepanu asjadele, mis meie usuelu halwawad ja leigust meie hingele toowad.

Sõbrad — kui mitmele on nad komistuskirwiks usuelu saanud. Kui meile ka sõprus* usklikkude noortega õnnistuseks wõib olla, on selleski omad teatud hádaohud. Koguni kahjulik on sõprus pöõrmatutega, kes tihti kinnitamata hinged hukatusse kifuwad ja oma õnnetumasse ellu kaasa tõmbawad. Meie lábikäimine ja sõprus on ainult niikaugel nendega lubatud, kui ofte nende hinge päästamiseks kaasa aitame. Nemad peawad meie teele tulema, kunagi aga mitte meie nende teele tagasi astuma, mille ots on hukatus.

Üleliigne jõõmine ja maiustused on mitmele saanud komistuskirwiks. Kui kõik raha, mis prafimiste ja maiuste peale ära tarwitatakse kokku arwata, siis tuleks ilus summa wälja, millega mõndagi náljast wõiks toita ja wiletjale abi saaks anda.

Raamat on hea sõber, ifeáranis ükfinduses. Niisama, kui halb sõber wõib ta meile saada raskeks komistuskirwiks. Kui suure ifuga ei loeta tihti tálja romaani ja hilbet kahjulikku kirjandust, kufst ühtegi head meie hinge ei asu. Tihti mõtlewad noored, et sarnane kirjandus õpetab elu tundma, kuid tehakse raske ja parandamata wiga, oma hinge uuesti kujutusi imedes ja nii end täites lestadega,

mis ei toida, jah, mis elujõu kallal näriwad. Neid komistuskirwa mõib leida nii mitmegi noore raamatu riikulil. Kui inimene nii ise omale komistuskirwa eluteele miskab, ei ole siis ka imestada, kui usuelu muud ei ole kui langemine.

Nimetamata ei ja ka jätta üht komistuskirwi, mida arwa tähele pannakse ja mille nimi on: pildid. Pildid meie seintel räägivad meie hinge piltidest. Mis meile meeldib, meie peale mõju avaldab, riputame oma seintele. Wahest lähed aimamata palju mõju piltidest meie peale. Kord tahtis keegi ema jumalakartlik inimene, oma kaht poega lasta õpetajateks koolitada. Kui pojad aga täiealisteks said, walisid nad omale meremehe elukutse. Ema oli väga kurb selle pärast, ning kutsus ühe jutlustaja enese juure, et temale oma kurbust kaewata ja troosti oma kurwale südamele saada. Kui jutlustaja sinna tuppä astus, kus poisid olid ülles kaswanud, mänginud ja kooli ülesandeid walmistanud, käega seinal ripuwa pildi peale näidates, öelnud ta: „Nüüd tean ma väga hästi, miks teie pojad meremeesteks on saanud.“ Pildil on maalitud täiel purjel sõitew purjek. Kui uhke walge luik paistis ta mere rahutumal pinnal. Poisid olid seda pilti kõige oma noorepõlwes waadelnud ja selle waatluse juures oma unistuslosse loonud. Mäshaw meri ja uhke trostiw purjek olid nii poiste hinge tunginud, et jumalakartliku ema paremad soowid neid hoida ei suutnud minna merele. Ei olnud see kahju weel nii suur, aga sügaw on kahju, mis awaldawad nildbed pildid meie peale. Tihti on just piltide läbi noores äratatud saanud ihad ja kired, milledega ta on wõidelnud lootuseta ja mis pärast wiinud raskele langemisele ja wajumisele elu soppa.

Igal inimesel on oma töö, oma amet. Töö on Jumala poolt inimesele antud, mis läbi inimene oma elu peab rikastama ja õnnelikuks looma. On olemas siiski tööaladid, milles usklik olla ei saa, mis temale komistuseks on. Ei wõi usklik olla wiinapõletaja ega wiinakaupleja, niisama on teisi elukutseid ja töid, kus usklik puhta südametunnistusega olla ei saa. Niisugusel juhtumisel peab sarnaselt kohalt lahkuma ja omale teise töö otsima. Igas ametis on ka kaastöölisid, kellede poolt ühel töi usklikul tihti tuleb kanda kiufu ja pilget. Pilge meie kaasnimeste poolt ei ole aga komistuskirwiks, kui seda alandlikult ja waikselt kanname. Komistuseks mõib ta aga saada, kui usklik noor nende tühje jutte kuulab ja nendega nalja kaasa teeb ja nii nendega ühefarnatseks muutub, mis südame osaduse Jumalaga rõõwib ja ta tühjaks ja tuimaks teeb. Kui usklik hõelade nõu järele teeb, siis on ta ju komistanud. (Taaw. I. 1: 1.) Töös tuleb ka seda ette, et ikka armastatakse, kui ka wäiksel kujul, wõtta peremehe wara — warastada. Seda warugust osatakse tihti hülgawalt, adwokaatliselt kaitsta ja õigustada. Nii paneb mõisa sulane natuke wilja tasku, kantselei ametnik pistab sule ehk pliiatfi, wabrikutööliline tükk waske wõi riidet, rätspep jätab tellija riidest tüki omale, kingsep tükk nahka j. n. e. Wabanduseks tuuakse ette, et nii wäikene margus

pollagi margus, kuid usklikule on sarnane mõte ja teguwis suureks komistuskirwiks.

Suuri komistuskirwa leiame ka pühituselus ja Jumala riigi töös. Üks suurem neist on enesestlugupidamine, millega ühes käib teiste halwakspidamine. Reegi, kes põeb enesestlugupidamise tõbe, peab arwamata palju ka wähemast, tihti tähtsuseta teost, mida teinud. Talle paistawad ta teod kõik määratu tähtsad ja täielikud. Tunneb end haawatud, kui teda ei austata ja igalpool temast iseäraliselt lugu ei peeta. Teiste tööd ei hinda sarnane inimene, waid leiab ses igalpool wigu ja suuri puudusi. Teiste suurtest tegudest räägib ta ikka laitwalt ja arwustades. Oma wäikesti kannatusi peab märtri tegudeks ja armastab igalpool jutuwaineks teha ennaft ja omi elamuji.

Sarnasena sellele raskele kirwile on uhkuse komistuskirwi. Noorus ei usu, et on rumal, wanem elu kogunud inimene aga teab seda. Rahjultkult mõjuwad noorte peale kiitused, mis mõnede poolt liig õhtralt iga wäheha kui kõne wõi laulu eest jagatakse. Jumal ükski on kõige waimulikkude õnnistuse jagaja ja tema au omale wõtta, on Jumalat rõõwida.

Halpus ja edwistamine ei peetagi mõnel pool patuks. Kergemeelst halpi inimest nimetatakse sarnaste inimeste poolt „lõbusaks inimeseks.“ Tühi naermine ja edwistamine on ikka kahjuks olnud usuelule. Ta ei passi Jumala lapsele, kelle seisuse kohane ei ole sarnane tühi olek. Maailmal ei ole tõsi rõõmu, ta peab seda omale kunstlikult walmistama, aga Jumala laps rõõm on seespidine. Niikaua kui weel kaduwast lõbu otsime, ei tunne meie Kolgata teed, mis kastetud püha Lunastaja were piiskadega, mida ta meie eest annud surma ja walu teed sammudes.

Keelepüksmine lõbb haamu teisele, on komistuseks enesele ja tuleb sellest, et Jeesuse õpetust unustatakse: kui keegi ekstib, tuleb isklikult ta juure minna ja asi ära seletada (Matt. 18: 15.) Talitatakse wastuoksa, nii pea kui teise wigu nähakse, rutatakse sellest kohe ühele ehk teisele rääkima, mis siis „mitte kellelegi rääkides“ suust suhu edasi kantakse ja alles niimaks süüalusele enesele teiste kaudu teatavaks saab. Rafu ajemele sünnitab ta nüüd kahju.

Palju noori komistawad oma hingeliste igatjuste järele käies. Neist hingeliste meeleoludest wõetakse noor nii kinni, et midagi oma elus enam kainelt ei näe ega otsusta. Ta liigub omas tuhmides meeleoludes ja kasuta unistustes. Need hingelised, inimlised meeleolud ja tundmused segawad teda palmetes ja töös, sest hinges liiguwad aina unistused. Wõtub sarnane noor piibli kätte, et seda lugeda ja oma waimu taewa toiduga kinnitada, on ta mõtled peagi jällegi hingeliste igatjuste radadel ja ta on wõidetud. Nii rabelewad mõned noored aastate wiisi ega saa sammugi edasi. On ju komistuskirwid teel kõrwaldamata. Pea wigu seisab selles, et oma elu ja selle juhtimist igas wäheha kui asjas Jumala kätte ei usalda, waid ise oma elukäiku mitmes asjas juhtida püütakse ja oma teedele astutakse. Nii kui ükski laewamees ei sea laewa pilwede järele,

ei mõi meie ka oma elu seada hingeliste igatjuste, waid Jumala tahtmise järele. Seks on tarwis Teda usaldada ja kõik Tema käest wastu wõtta.

Palme elu leigus on raske wiga, mis wõib täielisele äralangemisele wiia. Hirmus on see, kui meie tung palwele kaob ja sunnitud palwed masinlikult peetakse, kui meie weel kui gramofoonid oleme, millele platt pannakse ja see siis oma laulukese maha laulab. Palwed on meie taewased hinge tõmbamised. Kus need puuduvad, sureme meie sifemiselt. Piibel ja palme käiwad koos. Kus üks neist maha jäetakse, kaob teine iseenesestki. Need on tihti meie waimunõrkuse sügawamad põhjused.

Sõnakuulmata olek püha Waimu wastu, paljude elus jälle wastutõukamise ja komistamise kiwi. Jumal juhib oma lapsi waimu läbi. Seal annab waim noorele märku oma wanaelu wead õiendada, ehk millestki keelduda, mis hinge alla kifub põrmu ja kaduwasse. Seal käsib ta kellelegi tunnistada ehk midagi teise troostiks wõi manitsuseks öelda, armastust näidata. Kui inimene waimu häälele sõnakuulmata on, kaotab ta sifemise rahu ja rõõmu. Reegi usklik wend äratatakse kord õõsi kella ühe paiku üles ja tunneb eneses tungi ja käsku kohe ühe temale peaaegu tundmata inimese juure minna. Jumala waimu käsku tundes läks ta sinna. Kui ta mainitud inimesest koputuse peale sisse lasti, selgus, et ta just õigel filmapilgul oli tulnud, sest see inimene tegi eelwalmistusi enese poomiseks. Ta oli kord usklik olnud, ära langenud, hirmsatesse eluraskustesse sattunud ja nüüd oli saatan temale sofististanud, et omale elule lõpu peab tegema. Ubi tuli õigel filmapilgul. Wend sai eluwäsinu ja tüdinu filmad pöördma Kolgata ristil peale, kust weel armu ja troosti ka

temal leida. Ta uskus ja pääsis hukatusest. Nii oli sõnakuulmine püha Waimu wastu annud usklikule wõimalusi oma kaasinimese elu päästa põrguwürsti hirmjatest wõrkudest.

Komistuste tagajärjed on rasked. Kui komistus olnud wäikene, siis lööb intmene ehk oma kingad puruks kiwi wastu. Kui tihti ei löö noored oma kingad puruks ja käiwad ilma kingadeta usu teed. Tihti kuulub noorte juust kaebtus, et kord usuelus hea aeg olnud, kus nii kerge oli Jeesusest tunnistada teistele, kutsuda koosolekule, kuna nüüd sellega enam walmis ei saa. Need rahu-rõõmu sõnu kingad, mis siis jalas olid, on nüüd katki löödud wastu komistuskirwa. Urmas sõber, ruttu ja paranda omad kingad!

Suuremate komistamiste juures tuleb ette juba maha langemine ja riiete määrimine. Nii lamawad mõned jõuetumalt tee tolmus ja poris. Mõned püüawad ise end puhastada, kuid saawad weel mustemaks. Kolgata were allikal üksi saawad langenu riided weel kord puhtaks. Sagedasti tuleb langemise ja kukkumise juures ka seda ette, et inimesed end wigastawad. Kergemate wigastustega wõib weel teiste abil edasi saada. Mitmed on usu teel, kes ise edasi ei saa ja meie abi tarwitawad. Seal on tarwis haawa sidujaid ja toetajaid.

Palju halwem on, kui komistuse ja langemise juures liikmed purustatakse. Ei seal ole muud nõu kui teistest end haigemajasse kanda lasta. Kuud, wahest aastad on selleks tarwis, et saadud haawad paraneks. Mõned aga ei tõuse enam üalgi ja see on kõige kurnem. Muist jälle käiwad pärast longates läbi elu.

Urmsad noored sõbrad! püha hool olgu teil usu teed käies.

Ära — kõik komistuskimid teelt!

Sul on ju Jeesus.

Kui pimeduse õõ mind matta tahtis,
Ja ahastus mu üle wõimust wõttis,
Kui walu walju südant täitma tuli,
Kõik rõõm ja lootus nagu otsas oli —
Seal kõlas waikelt südamest üks hääl:
Sul on ju Jeesus! Miks siis leinad weel?

Kui mõni mure minu hinge rõhus
Ja usujulgu, rõõm mult ära kadus,
Kui oma sees ma mitte muud ei näinud
Kui ekhisanumused, mis olin teinud —
Seal kuulsin jälle ühte armast häält
Sul on ju Jeesus, ära heida meelt!

Kui tundsin ennaft üksi — mahajäetud
Ja armsamatest walest aru saadud —
Kui palawalt ma igatsejin seda,
Et oleks mul, kel kaebaks oma häda.
Seal häbi tundes tuli meele mul,
Sul on ju Jeesus, mis siis puudub sul.

Kui ma siis filmad ülespoole tõstsin
Ja oma Jeesu armupalge waatfin,
Siis kadus õõ, kui pilwep päikse mõjul
Ja süda hõiskas warsti õnne tujul:
Jah mul on Jeesus, minu tõesti ta
Ja tema oma olen mina ka.

Oh, et see sõna minu hinge wajuks
Ja minu seest siis edasi ka kajaks,
Et mitmed selle õnne juure tuleks
Ja kõik, kes kurnwad, mahajäetud kuuleks:
Sul on ju Jeesus, kelle armastus
Ei lõpe üial, waid on ikka uus.

Udele Karongo.

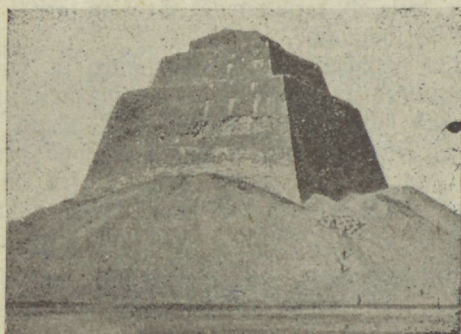
Juutide walumaa.

Ainetel N. W.

Tahaksime Egüptust, mida me ka Juutide walu maaks wõime nimetada, lähemalt tähele panna, esiti ajalooliselt ja kultuur küljest, lõpuks misjoni seisukohast. Selles numbris waataksime teda ajaloo — ja kultuur küljest. Piiblist leiame Egüptuse kohta 1. Moosese lõpu ja 2. Moosese algu peatükkes, mis oleks soowitamad ka läbi lugeda.

Kes me usklikest sõbrust ei peaks teadma juutide walumaast — Egüptusest, tema püramiite ja sfinkse?! Ju lapsepõlwes kuulsime, et Jaakob sinna rändas, et Joosep sinna wiidi, ja et Mooses seal wõrsus. Ja wõib olla, tundis me lapse süda juutidele kaasa, keda rõhus waaraode ike — kuid kõigist neist sündmustest lahutab meid pikk minewik.

Weerikka Niiluse kaldel, mille algus kõrgel mägedes, kuid see peale waatamata woolab ta tasa nagu janutamast last — maad jootes, asus umbes 4000 a. en. Kr. korraldatud riik ja rahwas. Niilus

Astmeline püramiid Sakkaira juures.

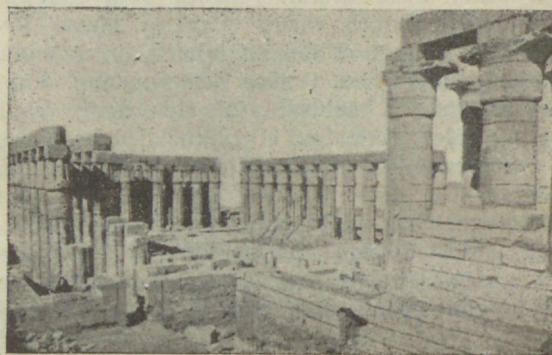
eralduvad üksteisest, nimelt walge ja punane — wiimati need walitsused fiiski ühinesid ja terve rida waaraosid walitsesid rahulikult üle maa. Sel ajal on wõimalus areneda kultuuril, millel on suur tähtsus inimsoole ja mis on olnud kõikide aegade imestuseks, ka praegugi.

Maa oli jagatud walitsewaiks ringkonniks ehk nomideks, mille walitsemine ja juhtimine hästi oli korraldatud.

Üle maa aga walitses kuningas, keda waaraoks kututi, kes oli nende teada päikese Jumala Re poeg austatud rahwast kui Jumal ja ühtlasi ka kui rahwa esitaja Jumalate ees.

Rahwas oli seisustesse ehk kastesse ära jaotatud, millest üleminek wäga raske oli.

Seadused olid sügawas õigustundes kirjutatud ja nende läbi wiimiseks elus olid ifesugused seaduse wormid tehtud. Kui näiteks waarao küllalt seaduse

Templi waremed Luksori juures.

oli selle maa elu soon, mis iga aasta korralikult, wihmade tõttu oma fängist wälja tuli, ujutades maad, kattes seda rammusa muda ja kõnsaga, milles wili lofsakalt kaswas, andes kaks lõikuft aastas ja ilma asjata ei laulnud wanad egüptlased: — „Au Sulle, oh Niilus. Sina selle maa kuulutaja ja elustaja Egüptuses!“

Ruht ja millal inimesed Niiluse orgu asusid, ei ole kindlasti teada.

Arwatakse, et üks Semi sugu rahwas Aasiast sinna en rännanud ja nimelt põhjast — Ioonasfe.

Loomulik näib olevat, et algusest wäikesed riigikesed tekkisid mis muudugi tihti oma wahel sõdisid ja wiimaks tugewamad walitsejaks jäid, esimene walitseja, kellest meile ajalugu räägib olla Meenes, kes umbes 3892 ja 3180 a. wahel en. Kr. walitses, tema ajal olla juba Egüptus üks riik olnud, ühtlasi loetakse teda ka Memfise linna asutajaks.

Digi tuhat aastat oli see linn pealinnaks, kuid siis ajal hakkab nagu uduft aegamööda ilmuma, lõuna ehk ülem Egüptus mille pealinnaks Thebea.

Wäga wõimalik, et need kaks üksikut riiki, üks aeg tegutsesid ifeseiswalt, mida wõib järeldada, ka sellest, et ülem ja alam Egüptuse waaraode kroonid, —

täitmise järele ei walwanud, siis wõis igalüks waarao surma puhul süüdistajana tema wastu üles tõusta.

Palju oli waaraosid Egüptuses, kuid ükski pole nii juure austamise ofaliseks saanud, kui Ramses II Miamum.

Tema tiitul (nimi) oli nii pikk, et kui seda praeguse aja keele ümber panna, siis saaksime kaks lehekülge peenikest trükki

„Tema sündimise päewal oli rõõmustamine taewas suur,“ räägitakse selles „jumalad ütlesid, meie sünnitasime teda, jumalannad ütlesid, tema tuli meistest, et walitseb Re riiki“ j. n. e.

Waarao elas omas lofsis, mis telliskiwidest walmistatud. Lossil oli balkon, mida teistel wõimu kandjail ei olnud, kus ta ka rahwale ilmus. Teda wõis kohe balkonil ära tunda just wälimusest. Peas kandis ta suurt ifemoodi krooni, mis ennemail aegul nende kahe wärwi ühendused, ehk nii kuidas waarao ife seda tahtis.

Reha kattis kerge läbipaistew, ilma käikjeta riie, käte ümber oli rõngad, wõrud, üks wähe ülal pool käe randmet, teine küünarnukist ülal pool, kaela ehtis kallis ehe. Mumiskeha katet kandfid küll kõik

tähtjad egiptlased, kuid waaraode juures oli meel püha wõõ, mida ainult tema tohtis kanda. Wõõ tuletab meele lühikest kuube, mis kunni põlvedeni ulatas, rikkalikult kulla ja kalliskiwidega ilustatud. Wõõ pided olid kullast usjide kujulised. Trepp balkonilt wiib suure saali, mis ülal kantud suurtest sammastest. Sinna pääseb küll ka alt ukse kaudu. Need saalid on pidustuste jaoks. Pidudel kus, jõddi, joodi, ei puudunud ka muusika ega tantšijad.

Waarao magamistuba oli lõhnavate lilledega ehitatud, nii sama oli ka põrand lilledega üle puistatud. Woodi on kõrgel, nii et sinna pääsemiseks nelja astmelist treppi peab tarvitama.

Järgmine kast alla poole olid preestrid, kes elasid templites juures, milleks neile hulks ruume ja ehitusi oli tarvitada. Nende elu väliselt oli hea ja suurepäraline, sest jumala Amonile toodi andeid, mida preestrid ära tarvitasid. Niisama said nad waaraodelt üllespidamist, näiteks Ramsesi II poeg Ramses III kinkis Amoni preestritele: 169 linna maksude juhtes kasutada, 113.000 orja, 493.000 härga, 100.000 titnu maad, 50.000 ülikonda riideid, 5.440.000 kotti leiva jahu. 60

Suured kiwi kujud mida Memnoni kujudeks nimetatakse.

puuda kulda 200 p. hõbedat j. n. e. Preestrid tundsid oma jõudu, rahwale rääkisid nad, et waarao on maa pealne jumal, kuid häda selle waaraole, kes julges Amoni preestritele wastu olla.

All pool meel tulewad riigi ametnikud, sõjamehed, kirjutajad, ametmehed, lihtrahwas, orjad. Lihtrahwas ei kannud äratõugatud seisuse piiserit, wälja arwud — karjased ja balsameeriad. Et rahwa usust suurel määral oleneb ta kultuur, seepärast paneksime nende usku tähele.

Nende usu järele oli loodus jumalaid täis. See läbi peeti pühaks palju loomi, millest kaks, krokodill, madu, must lauk härg, (Alpis) ja püha sitikas (skräabus) tähtjad on. Pärast surma balsameeriti nad. Tähtis keegi neid tapma, langes see walju karistuse alla. Lihtrahwas uskus, et need loomad ise jumalad on, kuna haritud klafs waatas nende peale, kus jumal asus. Nii pidi asuma härjas furnute jumal Osiris, Amon — Re, päikese jumal — anes, maa-jumal Horos — raudkullis — j. n. e.

Egiptlased uskusid hinge surematust, et hing pärast surma wõiks elada, selleks pidi keha alal hoitama, millest furnude balsameerimine wälja kas-

was. Surnu kehal wõeti sifkond wälja, loputati wiinaga, määrati kallid rohudega ära, täideti uuesti rohudega täis. Keha mäsiti pikkadesse seostesse, mille wahale lisati kuldasse, kallidkiwa ja mõnda wähemad, furnute tarwisminewal asja.

Sarnast balsameeritud keha nimetatakse — muumiaks. Lihtrahwa juures oli balsameerimine lihtsam. Balsameerimine ja matuse eelne aeg kestis 70 päewa.

Jnimese haua tagune elu kujunes selle järele, kuidas ta maa peal oli elanud. Kohe pärast surma astus ta warjude riiki Osirise ette, kes ta teod kaalule pani; oli ta hästi ja aujasti elanud, ning usukombed täitnud, siis sai ta õndsaks, kuna teised karistuse alla langesid, mis selles seisits, et loomadesse pidid rändama ja seal end puhastama, ning siis alles uuesti kohtu ette ilmuda. Taewas oli neil nagu maagi, kus ka Niilus ei puudunud, mida mõõda

Ramses II muumia pahemal pool ja tema kuju paremal. Ramses II olla see waarao kes juute rõhus, sai 90 aastaseks, ta pere oli õieti suur, 118 poega ja 50 tütar.

laew sõitis mille peal päikese Jumal Amon — Re asus; ta algas oma sõitu hommiku poolt ja walgustas kogu päewa jooksul maad, õhtul jõudis ta all ilma sealt sõitis ta läbi, mille tagajärjel maa peal õõ walitses.

Usuga lähidalt seotud on nende templid, mis olid jumalate teenistuste paiguks. Ehituse poolest olid nad pikad massiwised kiewehitused. Templise wiis tee, mille kahe pool ääres sfinksid seisid, tempel ise oli õueks, sammaste saaliks ja pühaks paigaks, jaotatud.

Templitel puudusid aknad. Oli ka kalju templid, mis otse kohe kaljusse olid raiutud.

Surnu elupaigaks oli waaraode juures põhja Egiptuses püramiidid, mida me praegugi Egiptuses 70 — ümber leiame; neis on waaraode kehad puhkanud. Suuremad neist on Cheopfi, Ehfani ja Mirkerinone omad. Kõrgem kõigest on Cheopfi 146 1/2 m. Ilusam Mirkerinone oma. Peame imes-

tama nende tööd ja osavust, jeejuguste ehituste juures, kümned aastad tehti tööd selleks, et teed valmistada ja teised kümned kadusid püramiidi enese kallal.

Lõuna — Egiptuses maeti waaraod haudkambritesse, mis kaljusse olid raiutud. Haudkambrid tungisid, kaunis sügavale näiteks kuninganna Hatshepsuti oma on 318 jala sügavuses milleks 700 jala pikkune käik tarvitada. Püramiides kui ka haudkambris puhkava waaraole pandi ta kodune inventaar ja moon kaasa.

Teadused olid kõrgel järjel iseäranis geomeetria, arvuteadus, maamõõtmine. Nad olid ka kalendri rajad mis taewakehade liikumise järele 12 kuuks ja

juuri püramiite, kui ka templid on ehitatud, kus juures ka obeliske, mis neljatahulised ühest kivist väljaraiutud tulbad olid.

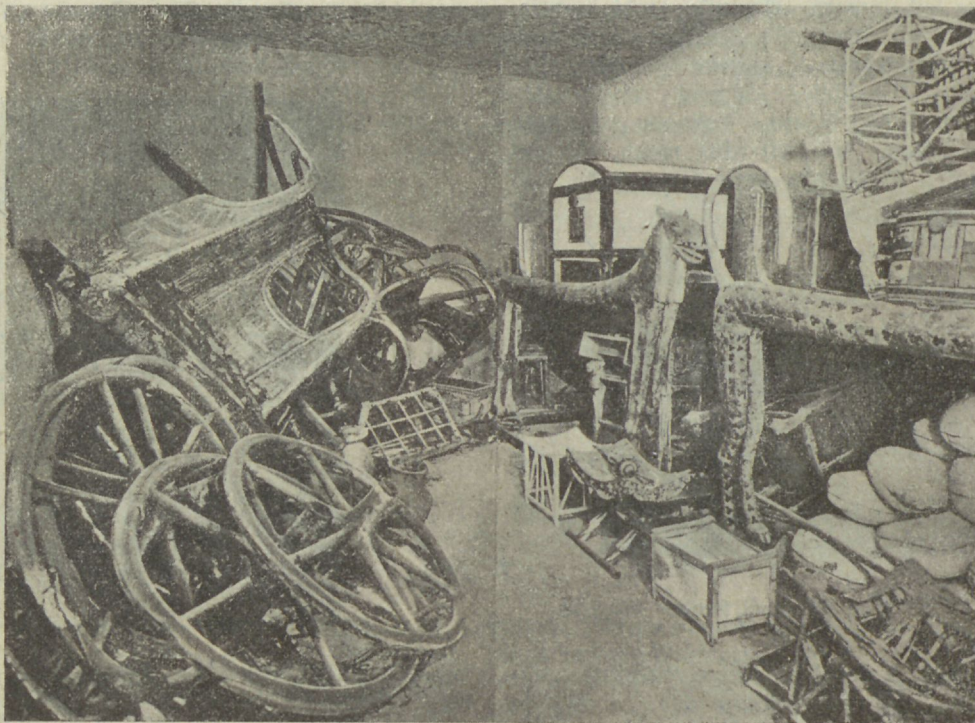
Kujuraimise kunst oli usu teenistuses, aasta tuhandete jooksul tehtud kujud paistavad meile kõik ühejugustena olevat, kuigi iseäraldused olemas on — mis sellest tuli, et oli kindlad eeskirjad maksma pandud ja millest kujurid kinni pidid pidama.

Kujud on kivistud ja tardunud pooles.

Maal seisid all pool kujuraimist. Tundmata on neil warjud ja perspektiiv (kaugus). Maali tarvitati rohkesti haudkambrite seinte kaunistamiseks.

Ornamendid (kaunistused) on ilusad, nii hästi joonistuse kui ka värwide poolest.

„The I. London News“

Tut-ankh-Amoni haudkambri pahem poolne oja.

365 päewaks jaotati, jeeuga olid nad astronoomia ehk täheteaduse aluse panijad. Arstid olid oma osavuse poolest kuulsad, nii et neid teistele maadele kutsuti, ühtlasi oli neil ka paljude haiguste mastu rohud olemas.

Endi teadmisi on nad ka edasi annud — ja nimelt papiiruse rullidel, kuhu kirjutati kirjamärkidega mida hieroglüüfeks nimetatakse. Alguses oli see piltkiri, kus juures igal märgil ise tähendus oli nagu film — nägemist, kaalud — õigeksmõistmist. Aegamööda arenes taht häälik kiri. Selle kirja ära-jeletamine läks Prantsuse teadusemehele Champollionil XIX aastafajal korda. Hieroglüüfega olid templite seinad, obeliskid, losid kaetud.

Kui nende kunstidest rääkida, siis peame kõige pealt ehitus kunsti nimetame, milles nad meistrid olid ja imestamise väärt, osavuse ja tehnikaga

Muusika oli ka usu teenistuses. Igat jumalat teenisid mees kui nais lauljate koorid.

Muusika riistadest oleks nimetada, gittare, kannel, flööte, pauke, fistrum.

Wäliste waenlastest olid nad hästi kaitstud, sest maad piirasid kõrbed ja mäed. Umbes kunni 1700 a. oli neil wahest wäikeste kokkupõrkamistega tegemist ja millest waaraod mõitjatena tagasi tulid. Siis aga ilmusid Suetzi maakitsust mööda karjakaswataja Semi sugu rahwas, keda pealikute järele hüksodeks nimetati ja võtsid Egiptuse enese alla, walitsedes umbes 1500 aastani. Kui maa jälle waenlastest puhast oli, katsusid waaraod ise maid mõitma hakata nii mõitis Thutmosis III Süüria ära Ramses III tungis a. 1300 ümber, Ses-Nafia kuni Eufraati jõeni.

Egiptuse ajalugu jagatakse 30 dünastiaks. Pärast hüksode algab rahulikaeg, selle ajal rändab

ka Jaakob Egiptusse umbes 1591 a. en. Kr., kuhu nad umbes 230 aastat jäid. Piibli järele 430 aastat.

Ramses II ajal, kes 67 aastat Egiptuse üle valitses, kannatavad juudid kõige enam, tema ajal ilmub uus asi — nimelt sõja laevastik, sellega ühes oli ka kaanali kaevamine käsil, mis Niilusest hommiku poole läks, mis ka hilisematel valitsus aegul lõpetati.

Algab Ramsesiidide aeg, kus 12 Ramsesi nimelisi vaaraod valitsesid ja nähtavasti rahulikult. Pealinnaks saab Thebea.

Kuid ajad ei jäänud mitte lõpuni rahulikuks. Rahesfateistkümendal dünastial alustas vaarao Amenophis IV usupuhastust, luues päikese — Atoni-õpetuse. Õpetades vaatama päikest woolawa jõu kui eluandja ning alalhoidja peale. Kuid pärast tema surma loobuti sellest ja võeti endine usk tagasi. Algavad ka tülid trooni pärast.

Saiti perioodil lööb õitsele veel kultuur. Pärast seda kaotab Egiptus oma iseseisvuse see läbi, et

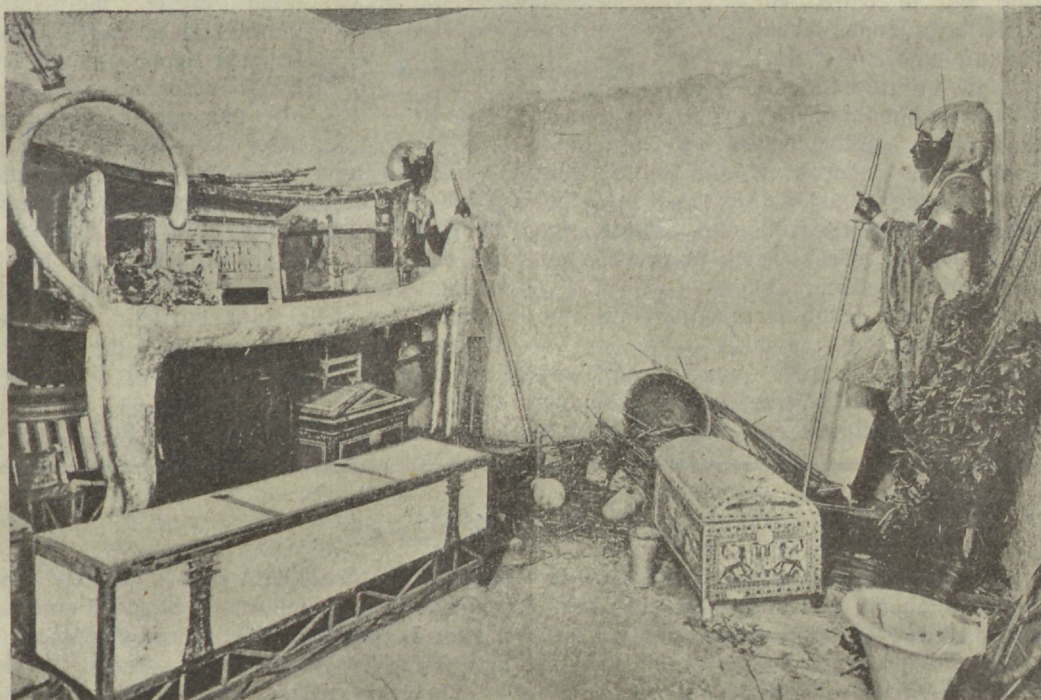
perslased 525 aastal ta ära võidavad 332 aastal läheb ta Aleksander Suure kätte, siis roomlaste, araablaste, türklaste, prantslaste ja inglaste kätte 525 a. pole ta enam oma iseseisvust täielikult kätte saanud ehk küll neil pärast ilmasõda on valitseja, kuid ülem valitsus on ikkagi inglaste käes.

Üldse ilmuvad vanad egiptlased meile kui rahvas, iseseisvad, kalduvusega uhkustada oma usklikkusega, puhtusega ja kultuuri vanadusega.

Lugesid end valitud rahvaks ja igal võimalusel püüdsid hoidud selle eest, et mitte võõramaalasega ühest lauast süüa. Ehk küll tegemist tegid kaubandusega, lasid vähe võõraid oma sadamatesse ise aga diti vähe ehk mitte sugugi ei rännanud omalt maalt välja.

Nende kultuuris ja kunstist leiame, et see nagu otsatu aegade tarvis on tehtud — ja selles pole nad ka eksinud, kui palju rahvaid pole maakeralt kadunud ja nende ehitused, seisavad püramiidid ja templite varemed ikka veel püsti.

The I. London News

Tut — ankh — Amoni handkambril paremal poolne oia.

Tut — ankh — Amon.

Egiptlaste elust selgemat pilti on meile annud nende hauad, sest sinna pandi kõik tarvisminewad asjad. Kuid kahjuks pole neist ükski varastest puutumata jäänud, mis tõttu pilt ikkagi täielik pole saanud. Möödunud aasta novembri kuu lõpul leiti üks farnane vaarao haud, Ebona-Egiptuses lord Carnarmoni poolt.

Sel pool panime tähele vaaraod Amenophisi IV sellel vaaraol oli kolm tütar, kuid mitte ainustki poega. Kolmanda tütre mees oligi kõrgest soost noormees, kes omale nimeks alguses Tuta — ankh — Aton mõtab. Amenophisi IV suri, selle järele saab troonile vaarao vanema tütre mees, kuid ka see

sureb pea ja troon läheb noorema tütre mehe kätte, kes aga oma endisest nimest loobub ja Tut — ankh — Amoniks muudab jumala Amoni auks, enne oli päikese jumala Atoni auks. — Kuid ka tema valitsus aeg oli lühike ja juba 19 elu aastast sureb. Algavad segadused milledele väepealik Haremheb lõpu teeb ja ise troonile saab. Õpetlaste arvates on Haremheb see, kes Tut — ankh — Amoni omast suurest kuninglikust hauast ära viib, vähemasse kus ainult neli kammert, mis nüüd ka leiti. Sellega on seletaw asjade unikuse ajamine.

Leitud haud oleks järgmine: kõige pealt viib trepp meid alla, mille järele 27 jala pikkune kori-

door tuleb, selle järele haudkambri ees ruum mille pikkus 25 jalga ja laius 12. Bahemas nurgas asuvad maarao tõllad, (maata pilt) mis seest poolt kallid kivide kulla ja elewandi luuga ilustatud, paremast nurgast ette poole tules kohtame ühte pidu woodit, neid on ees pool veel kaks tükki; küljelauad kujutavad loomi. Paremast nurgast lähed, ka auk alla, mis waraste poolt tehtud ühte wäikesse kõrwal ruumi.

Refrimise woodi all on toidu tagawara, nimelt puust, walgeks wärmitud omalised karbid, milledes konseweeritud aned ja gazellede (sealsete kitsed) fingid, ees aga kaks tapuretti mis eboniidist ja elewandi luust. Edasi, kahe esimese woodi wahel huwitawad alabasterwaastid lõhnawaiguga. Esimese woodi all kastid, mustast puust elewandi luuga ilustud, ees pikk kast walgeks wärmitud kast milles maarao riided, kinnas, nooled, papiiruse rull ja teised leiti. Peal — kast, teistfugune woodi, siis veel küünlajalad, üks ühes küünlaga, küünal on nii malmistatud nagu seda praegu maal tehakse, lihtja sisekastmisega. Kahel pool nurgas seisawd kaks maarao musta kuju, mis puust ja maawaiguga mustaks tehtud, kes kui wahid peawad haudkambrit walwama. Repid on neil üle kullatud, kae wõrud, kaela ja pea ehe on kullast, filmad kallid kividest.

Parema kuju ääres seisab matuse lillekimp mis igale maaraole hauda kaasa pandi.

Kuju ees kast, ilusa peene joonistusega, mis armatakse, et ta Jaapani ja Hiina peened tööd üle lööb. Kahe kuju wahel on aga kinni müüritud

awaus, mis ruumi wih mis niifama suur kui eelmine oli ja kus maarao keha puhkab, armatawasti mitmekordses kastis. See awaus awati ja leiti ruum suurepäralise puust kullatud ja sinise emaljega kaetud kast, millesse kaks suurt filma oli tehtud, et maarao wõiks wälja maadata ja neis kandis pealkirja „Runigas ja kahe ma isand, Rhesperu — neb — Re*) Re poeg.“ Kuid selle kasti lõpulik awamine jäi sügise peale — ühtlasi müüriti awaus uuesti kinni.

Ehk küll eesruumis wargad on käinud ja mõndagi asja ära wiinud, on haudkamber puutumata jäänud, mis lubab see tõttu täielikuma pilti saada maaraoade matus wiist.

Lõpuks olgu veel tähendatud, et kui Tut — ankh — Amonile kui ühe wäikesse maaraole nii rikkalik tagawara juure pandi, misjagused wõisid küll need warandused olla mida suurte walitsejatele nagu Ramses II ja Seti I juure pandi — kahjuks nende haudade leidmisel ei leitud mitte nii palju, sest wargad olid nad ennem tühjendanud.

Ühe tõrgema ametniku jörmus — Tut-ankh-Amoni nimega. Arwatawasti tarnane oli ta Zoofepil.

Lõpuks olgu tähendatud, et nimetatud leidust Inglise, Ameerika ka Prantsuse rätsepääd ja riide wabrikandid kasutanud, ja Egiptuse laadi moed wäljalasknud, ühtlasi on Egiptus hundi reisirijate kohaks saanud, kuhu paljud sõidawad. Lord Carnarvon kes selle õnneliku leiu tagajärjel üleilma kuulsaks sai — pidi aga pea siit ilmaft lahkuma kopsupõletiku tagajärjel.

*) Tut — ankh — Amoni teine nimi.

Hädaohud kewades.

Kewad tuli. Elule ärkas surnud loodus. Jääd sulasid, weed wallanesid ja wulinal woolawad ojakessed lilledega tikitud kallaste wahel!

Nii ilus on ta — kewad.

Kes ei oodanud teda? Isegi haige, kes kogu talwe woodis lamanud, igatseb, et päike, kuldne kewadpäike, naeratades ta tuppa paistaks, ta kahwatanud palgeid suudeldes, igatseb, et aknad awataks ja kewadwärskus ühes õite lõhnaga tuppa woolaks. Kewad toob uut elujõudu temagi wäsinud ja haigusest kurnatud kehasse, kahwatanud palgeile ilmub juba roosa jume. Ärkas uuesti kustunud lootus paranemise peale.

Kewade tulekul kui oleks hoopis kadunud mõteted surmast, kui oleks warisenud kõik leinaloorid tumedad. Tundus, kui naerataks wastu igatpoolt elu ja õnn. . .

Ometi. . . õudne tunne mõteldes, et just kewadel paljud elud purustatakse.

Kewadel, jah kewadel puhkewad ka nii wõimsaks kired noortes, waldawad ihad ja kiusatusile alla andes langewad nad. . . Astuwad patule alis-

tudes hukatuse teed surma poole. Loomaliked instinktid, esiti peidetud kewad-öö unistuste taha, matawad endi alla kõik puhtama hinges. Jah, nad orjastawad hinge, wiies teda otsekuu tapalawale.

„Ta läks warsti tema järele kui härg, keda tappa wiiakse, ja nõnda kui see, keda jalgrauas wiiakse sinna, kus halpi karistatakse. Senni kui nool tema maksa lõhki ajas, otsekuu lind, mis tõttab paela sisse ja ei tea mitte, et see tema hinge käest ära wõtab.“ Öp. sön. 7: 22,23.

Ja Paulus ütleb: „Kes liha himudes elawad, need on elawalt surnud.“ 1 Tim. 5: 6.

Kurb tõde! . .

Kewadel sängitawad nii paljud oma elu puhutuse musta mulla alla — hauda. Tallatakse porri ilmsüütuse ja puhtuse õied.

Kui palju langenuid elusid, kui palju haude elutee ääres, kui palju purustatud lootusi — jätab järele igatsetud kewad. Kui mitmed ei ole ka sel ajal usust ära langenud, Önnistegija maha jätnud ja patu teede astunud.

Ehk oled sinagi nende hulgas, kes sa neid

ridu loed? . . . Pööra tagasi kadunud laps — Isa ei põlga sind, veel on Jeesuse käed päästmiseks välja sirutatud!

Jah, kellel puudub sisemine jõud vastu panna patu meelitusile, jõud kirgedes möllus võitjaks jääda — langeb paratamata. Ja kes muu võib meile seda jõudu anda, kui ainuüksi Jeesus. Usalda sõber Teda! Olgu need read Sullegi waluks hüüdeks, hoiatuseks, et sa oma elu õnne, puhtust ja usku maha ei mataks ja seega oma hinge hukka ei saadaks. Ära saa oma hingele hauakaewajaks!

Kui oled juba teele astunud, mis libe on ja langemisele wiib — pööra ümber, enne kui hilja, tahaksin sulle hüüda kui sa ei taha kord kibe- daid pisaraid oma kadunud elu haul nutta!

Kas ei jutusta haigemajad, kus inimesed pool mädanedes omi eksimuste tagajärgi põewad, sulle, et see tee, mille peal praegu seisad, hukatusele

wiib juba siin ajalikult. Kas Sa siiski oma sil- mad kõigile neile koledustele kinni pigistada ta- had? Kas ei näe Sa elu õudset kurbmängu? Kas ei kohuta see sind?

„Maailm läheb hukka ja tema himu, aga kes Jumala tahtmise järele teeb, see jääb igawesti.“ 1. Joh. 2: 17.

Ära ohwerda oma armastust maailmale, waid pane ta Issanda altariile! Ja tee seda enne kui hilja on!

Sa seisad nüüd elutee läwel
Ja eemalt sind awatleb õnn.
Ilm astub su vastu nii naerul —
Ta ilu ju meelitaw on.
Kuid lilledes susiseb madu —
Naer tihti siin walu ju tõi.
Seepärast, kui kiusatus tuleb,
Siis ütle tal julgesti ei. P. S.

Laul kadunud õnnest.

Walge mai-kuu öö ämarus.

Armastan neid ämarusi sirelilõhnaga ja kastanja õitega; täis rahu täidetud väikse melankooliaga, kui aimdusega et nii ruttu läeb mööda see õilmit- semine, see looduse hõiskav endaavaldus kevadi- ses õnnes . . . kui nähes juba ette sügis- närbu- mist . . .

Õö on nii vaik ja täis rahu. Kastanjad aidas, ülekülvatud õitega, kui küünaldega, seisavad liiku- mata . . . Ja ükski lahkeli ei sega üldist kokku- kõla ei hinges ega väljas.

Istun avatud aknal . . .

Oli päev täis päikese kuumust, närvepinguta- vat tööd ja askeldusi, — ja nüüd on viimaks öö, et puhata füüsiliselt ja hingeliselt . . . Et tõusta kõigist hallist ärilikkusest ja banaalsusest kõrge- male, kui kotka tiivul . . . ja ilutseda unistuse ja helide valdkonnas — Jumala juures . . .

Nõnda on nii hea . . . Sirelid ja piibelehõied aknal vaasides, päevasest palavusest poolnenesti ju närtsinud, lõhnavad tugevamini . . .

Nii ilus on kevade, täis nimeta igatsust, täis aimdust õnnest ja roosidest punaseist ja valgeist! . . . Ilus kui noor hinge unistus, unistus õnnest, vaba- dusest ja päikesest! . . .

Tasased, värisewad helid . . . Kuulatan . . . Läbi öö vaikuse tungivad mu kõrvu kusagilt kaugelt ühe tuntud elegeilise itaalia aaria kurvad toonid, mida viiulilt välja meelitab, kuuldavaste, mitte võhiku käsi . . .

See aaria on nii kurb, nii kurb . . . Laul õnnest, mis kadunud igavest . . .

Kuulan kurbe, täis sõnata kaebtust ja vaikist leina, helisid . . . Nuuksudes, täis värisewat nuk- rust kadunud õnne üle, tungivad helid läbi valge kevadöö vaikuse, ärates südames kaastundmust selle tundmatu vastu, kelle hing praegu, võib olla, neis helides kõneleb . . .

Miks nutab viiul, miks ei hõiska ta kevade ja lilled üle, täis vaimustud igatsust õnne ja rooside järele? . . . Miks? . . .

Äkki kähvatab silme ette pilt lapsepõlvest, mida lahutab olevikust rida aastaid. Siis kuulsin ka seda laulu, võeras, tundmata keeles, lauldud rändava itaalia moosekandi poolt.

Ühel sügise-poolte pärastlõunal, murdes pead oma ülesannete kallal, istusin hoovipoolse akna all. Äkki ilmus hoovi rändav itaalia leierkasti-mehe väntorela ja ahviga. Et meie jahedaloomuline põh- jamaa noorsugu itaalia helikunsti vastu suurt huvi ja austust tundma näib, seda tunnistab ka leier- kasti-mehe ja ahviga hoovi kaasatunud rohkear- vuline salk poissa ja tüdrukuid, kes kunstnikke nende ringreisul arvatavaste juba läbi paari uulitsa ja mitme hoovi saatnud olivad.

Sain ma seda läbi akna silmata, siis oliwad ka minu ülesanded unustud, rätik ruttu ümbertõmma- tud, ja mõne silmapilgu pärast oli noorte kunsti- austajate arv ühe tähelepaneliku liikme võrra kas- vanud.

Wärisedes õhtupoolse vilu pärast, oli ahv, kes tutiga kübaras, triibulistest pükstes ja punases käis- teta kuues uhkusteles, üsna itaallase ligi pugunud, tehes grimasse eemalseisvaile poistele, kes teda uudishimulikult ja naerdes vahtisid.

Seal hakkas leierkasti-mehe, kelle mustad sil- mad vilu pärast õhetavast tõmmust näost kurwalt ilma vaatasivad, ja kes omais räbälais niisama ära- külmanud ja hale väljanägi, nagu ta ahvigi, üht lustilist tükki oma mängukastist välja väntama; hüüdis midagi omas keeles ahvile, kes siis korraga põõratseid vigureid tegema hakkas, kukerpalli lasi, kepki kui kaelkooku tarvitas ja tantsis . . . kõik muusika saatel . . .

Pealtvaatajate hulk aga, näis, kui oleks end kõveraks naerda tahtnud.

Seal kahmas ahv itaallase peast võidunud, lössi-vajunud sammet-kübara, ja käis pealtvaatajate read läbi, et andeid koguda. Ülevalt aknaist visati kusa-gilt paberisse mähitud vaskraha alla . . . Annetud vaskrahad viis ta grimasse tehes peremehele tagasi, kes naerates kõigile kummardas.

Wistist oli rahatükka rohkem, kui peremees saada lootis, sest üht laulu tahta ta veel mängida ja kaasa laulda, seletas ta vigases vene-keeles.

Õhetades õhtusest vilust, laulis rändaja itaalia uulitsa-muusikant omas kõlavas emakeeles kurva aaria kadunud õnnest ja isamaast väntorelale kaasa. Ta laulis tundmusega, ja meloodia jäi mulle hinge ja meele püsima.

Tuppa tagasi minnes ja pooleljäänud ülesande kallale asudes, laulsin tasa, sõnadeta, oma-ette alles kuulnud viit. Pärast, korra kuulsin veel kõrd seda aariat, kunstnikust ettekantuna, ja siis tead-sin juba, mis tähendasivad lauldud sõnad . . .

Ja nüüd, valge kevad-öö vaikuses kuulen jälle neidsamu kaebavaid helisid, seda korra nii tuntud, nüüd ununenud laulu, mis täna, aasta pärast, minus lapsepõlve mälestusi ellu kutsus . . .

Mõtted ja mälestused voogavad läbi hinge . . . Mäletan kedagit kellelt küsisin, miks ta end nii mõtteta elu möllu heitnud on, miks laseb nii mõtteta hukkuda oma noort, palju töotavat elu . . . Ja vajub ilma ideaalita ikka allapoole, alla-poole, materjalismi mülkasse . . .

Ja kurva naeratusega väsinud näol vastas ta: „Siis olen nii lõbus, kui ahv väntorelal! Ei ole suuremat melankoolikut, kui mina — kaines olekus. — Siis aga on unustud kõik, terve kohustuste koorem; elu — see hall ja tüütv painajas, kohutav ja kiusaja! Joobumuse roosilisel helgil paistab elu veel kord nii kütkestavana, nagu nooruse koidikul unistava meelele. — „Sellepärast joon ja hullan ma, et unusta-da!“ —

— „Kuid ärkamine sest joovastusest — see on ju seda vastikum! Ja kui kaua tahate nii? Teie varisete sisemiselt kokku?“ — „Mis oleks elu, kui ma alati kaine peaks olema. Elan momendile! Ainult, täna on meie! — Milleks urgitseda elu kallal? . . . Ja lõppude lõpuks jääb ju ikkagi veel üks pääsetee — kuul pähe!“ . . . Neis väheseis, naeratusega räägitud sõnades, avaldas end hinge tragöödia, kes väsinud ja tüdinud elust . . . Koh-metanult olin ma pealtkuulanud . . .

Nii hea on istuda aknal, vaadata maikuu öö-ämarusse ja puhata . . . Seal väljas aga vaikus viiul . . . vaikinud on laul kadunud õnnest ja isamaast . . . ja öö on nii vaik . . .

Kas ei helise meie rinnas, kes meie rahutu-malt maakeral rändame ja otsime nälgiva hingega selgitust elu-mõistatusile ja piinavaile kahtlusile, lahendama eluprobleemidele, — vaiksetel tundidel seesama elegia kadunud õnnest ja isamaast! —

Ka minu hing, — ka Sinu hing on laulnud seda kurba ja nukrat sõnata viit! — Ei ole tunnudki

seda õnne ega isamaad siin ialgi vast . . . Kuid hinges ta väriseb, see ilus unistus, muinasjutt kuldane . . .

Kadunud õnn ja kadunud isamaa! . . . Sellest laulis itaallane põhjamaal, lõdisedes omais viletsais riideis ühel sügis-õhtul, mälestades kauget, sooja kodumaad, kus kadusid ta noorus-aastad aimamata õnnes . . . Mälestades kodu, kust meelitas teda midagi ära laia maailma, kus ta suuremat õnne, paremat käekäiku leida lootis.

Kuid ei võinud, ei saanud võersil enam laulda laulu õnnest ja armastusest, roosidest punaseist ja valgeist . . . võis laulda ainult kadunud õnnest ja kadunud kodust . . .

Nii meie hing! . . . Kesk elu labasust, väiklust ja toorust, kesk kõike pealiskaudsust ja omakasu püüdu, tõuseb ka meie, elutee tolmus rüvetud hin-gesse, vaikseil tundidel igatsus . . . Heliseb sõnata, nukker viis . . . Tõuseb igatsus õnne järele, mida ei leia siin laias maailmas; õnne järele, mis ei kao ühes unistusega, ühes aastatega, — igatsus rahu järele, mida tundis meie hing oma Looja, vaimude Isa juures, enne kui ta veel siia ilma tuli! . . . On inimesi, kes tulnud maailma otsiva, nälgiva, uuriva hingega, keda ei rahulda elu, ta pealiskaudsuses ja profaansuses, elulõbud omas mõttetuses . . . keda ei rahulda „tõde“ mida ühel päeval ülesseatakse ja teisel ümberlükatakse! Ei rahulda nende nälgivat, kahtluste labürintis kobava ja eksivat hingeteadus, — ka temal puudub graniitne alus! . . .

Tõeotsijad.

Neist otsivaist, mustas elulabürintis kobayaist hingeist on mitmed leidnud tee tagasi isakotta! On leidnud õnne, — mida kaotas hing Isa juurest lahkudes, tulles igavikust maailma kannatama, et siis jälle vajuda igavikku . . . On leidnud tõsise õnne-rahul, mida anda ei suuda maailm.

Tunnen kaastundmust hingedega, nende süga-vate, otsivate hingedega, kes kannatavad elutühjuse all; kellele elu pöörasel karnevaalil pärast saatus-list keskööd Fortuuna maske takka surnu pealuu kahjuröömsalt vastu hirvitas; kes põlgavad teed tagasi Isa juure . . . Kolgata teed . . .

Siin teel võib kõlada laul roosidest veripuna-seist, mis tärkasid põletavas kõrbe liivas veristes jalgeasemeis, ja roosidest lumivalgeist, mis tärkasid pühamaist pisarast, mis iganes keegi on nut-nud — armastuse pärast . . .

Siin võib kõlada laul armastusest — suuremast, sügavamast, mida iial inimeselaps südames kannud on — armastusest, mille leek tugevam surmast; armastusest, mida hulk vett kustutada ei jõua — igavesest armastusest . . .

Või lähed mööda sellest, kes armastusele ohv-riks tõi enese? — . . . ja kättesaamataks, kadunud igavest jääb õnn, ehk igatsus küll tõstab veel pead ta järele vaikseil tundidel . . .

M. S.

Rak's aastapäewa.

Rakvere C. E. Ühingu aastapäew.

Nagu reisiija, kellel pikk tee läia, seisatab, wõttes tee äärjel kiwil istet, et tagasi waadata käidud ja ette käimata maa üle, seal juures ehk mõeldes — millal lõppeb tee, millal tuleb lõpp — just sarnasena wõiksime aastapäewa ühiku ehk hullkade elus wõtta, kus seisatakse, et pikke minewikku, olewikku ja tulewikku heita, küsides millal lõpeb tee — ehk miks möödus see aasta nii ruttu.

Dma käigul wõis Rakvere C. E. Ühing 18. märtil neljanda tulba all olla, mäletades ja pühitjedes oma aastapäewa Rakvere käsitöölaliste jeltji saakis.

Rahwast jaal täis. Kooswiibimine algab foorilauluga — „Wõitlus laul“ mis luuletatud ühingu esimehe poolt. Pärast üldist laulu ja palwet terwitab Üh. esimees w. Saffen kõifi koosolijaid — wõreldas me elu alalise sõndmijega, alalise lahkumistega lahkuwate laewade linnast — mis meites ainult mälestused järele jätawad.

Ka uude aastasse mis tume, tuleb sõnda, teadmata mida see toob.

Küsih, mida tahab see wäike noorte hull. Ei muud, kui seda wana ja igawesti uut ja noort rõõmsõnunit kuulutada ja tungida tõe sisse. Ta lõpetas terwituse sõnadega — per astra — ifka tähtede poole.

Järgnewad terwitused pärast foorilaulu. Rahefordne kwartet — „Oh kui armas ja auline.“ Rõneleb w. Daum seades oma mõtete pealkirjaks — „tunne iseennast,“ Ap. t. 17:23.

Me fogu elu pole muud kui ohwerdamine teaduse kunsti ehk lõbule, kuid need ohwerdamised pole nii tähtjad, kui ohwerdamine oma Jumalale, Jeesusele. Meie peame seal juures ka uuesti jündima — ja siis wõime ka iseennast tunda.

Wend Haug Luuka 23:42. Jeesus on kõikide eest furnud ka meie Gesti noorsoo eest. Ta ootab, millal noored Tema juure tulewad. Ja need, kes tulnud, pole jeda kahetsenud.

Wend Rakles. Rooma 3:23. Patt on lahutanud inimest Jumalast, selle tagajärjel on inimene ka õnnetu, rahutu. Ta häwitab inimestel nende ilu, jõu ja warandused, wiies elu waremetesse.

Ta on hirmus! Kuid miks armastawad inimesed teda? Seepärast, et ta neile ilusas fujus, magusas olemisses ilmub. — Kui meelewaid temal meite üle käes, algab ta oma laastawat tööd. Et sellest pääseda siin ja igaweste on waja anda elu uue peremehe — Jeesuse kätte, kes meie elu ehitama hakkab.

Wend Wildt: Räägib tornide ehitamistest, sest usu ellu astudes algab ka nende ehitamine, toob Siilo tiigi torni, wiinamäes olewat torni ja Baabeli torni ette.

Wend Sidos. Mark. 8:22. Jseennast tunda ei taha,

naljalt keegi jeda misjugune ise oled. Jseennast tunda wõime Jeesuse Kristuse läbi, muu läbi pole see wõimalik. Tema möödupuuga mõttes näeme enda juurust. Jseennast näha ei wõi me sest oleme pimedad, pime, ei tea kuhu ta läheb. Jeesus peab meid kõrwale wiima et meie silmi awada.

Lõpuks kõneleb Luth. fog. õp. Pallon: Noorte päralt on tulewik. Noorusel on Kristust waja — Kristusel noorust.

Tagajärjed on nii kuidas töötame. Kes waimustusega teeb, see on waluis raskusi ja kandma. Raskused on selleks et neid ära wõidame. Jäägem alati nooreks! Soowib et tulew aastapäew hull juuremaks saaks, kajutoowas töös, et mõnda wõiks leida, keda praegu mitte ei ole. —

Õhtuts oli Siinise Kristi ruumes thee-õhtu walmistatud, millest — baptisti ja metodisti noored ka osa wõtsid — kahju et ruum ainult wäike oli, muudu läks lõbusalt aeg, kus ühte ja teist jai rääkida, laulda ja paluda.

Kandfu Jeesuse arm uuel aastal, uue peatuseni!

Ruila C. E. Ühingu aasta päew.

29. märtil pühitjes Ruila C. E. Ühing oma 2 aastapäewa.

Kella 12 ajaks on koosolek foori maija korraldatud, mis ka foorilauluga „Waata kuidas wõtwad ühte heita“ peale hakkab. Pärast üldlaulu ja palwet — kõneleb w. Laar C. E. siikumise algusest, andes sest ka lühikest ülewaadet.

Ühingu esimees w. Numann teeb tagasi waadet ühingu elus, millele järgnewad terwitused; nendele järgnewed kahe Noarootsi wenna tunnistused. Koorilaul „Weri on patudest puhtaks mind teind.“ Laar räägib reisiijatest kes „ei wõi“ ja „ei saa“ eesmärgile.

Koorilaul: „Oh ofusta täna mu kallis sõber.“ Rõneleb weel w. Rakles ja lõpuks w. Tintse, kes elawalt ja südamlikult pildid ette toob, kuidas esimest korda Ruila tuli, toob iseloomuliku näite, kuidas inimesed armuõpetust ja selle kandjaid kardawad. Poiss, kes hobusega Riisipere jaama oli saadetud, ei tulnud wankrile, waid kõige tee käis hobuse ees, kartes et peal olijad talle Jeesusest rääkima hakkawad, see kestis kuni Ruilani. Lõpuks hüüab: armu laewad lähewad siit mööda — wõib olla wiimast korda lähewad nad Gesti läbi, wõttes peale reisiijaid kodumaale. Tahad ja üks neist minejais olla? Koosoleku lõpul tunnistawad noored, kes enne selle kohal teatri sõbradena üles astunud. Rõõmsas Jsfanda ligiolekus kadus aeg, jättes ilusa mälestuse hinge.

Ürkamine Läänemaal 1874—1884.

J. S.

Nagu ristikoguduse alguses püha Waimu töö Jeurufalemma peatama ei jäänud, waid üle terve Rooma riigi latali lagunes, nii jündis ka nüüd. Tuli läks laiemale. Basilepa seminaari kaswandikud ei wõinud kõik Noarootsi kihelkonnas kohta leida, waid

pidid naabruse kihelkondadesse koki tööle ajuma. Jga ärkanud noormees nende seast hakkas omas wallas töötama, koolilapsi Jeesuse juure juhatahes ja rahwale palwetundisid pidades. Peale nende hakkasid ka teised ärkanud Noarootsi ja Wormsi wennad väljas-

pool oma kihelkondi ewangeeliumit kuulutama. Warsti hakkas Lääne-Nigula kihelkonnas, mille rajad Noarootsi omaga kokku puutuvad, püha Waimu tuli põlema. Ma katsun siin kellegi wenna jutustuse järele väikest pilti joonistada ühest tolleaegsest palwetunnist, millest näeme kuidas Noarootsi ärkanud wennad pimedatesse kohtadesse tõijst walgust wiisid. Ühel kenal jaanikuu päewal 1877 aastal, pühapäewal lõunaajal on rahwahulk Lääne-Nigula kihelkonnas, Uuemõisa waldas asjuna Wedra küla koolimaja juure kokku kogunud. Ta näikse kedagi ootama. Sutlepa kooliõpetaja Umda läinud hommikul Nigula kirikusse ja lubanud tagasituleku teekonnal siin palwetundi pidada. Rahwa meeleolu iseäranis nooruse juures on muutunud. Noored mehed ja neid kannamad lihtsaid riideid kergemeele ja edewuse naeru wine on nende näojoontelt kadunud. Kurwalt, laulamad nad waimulikke laule, mis neid rõõmustada ei suuda, sest et ärkanud südametunnistuse piin, mis patt sünnitanud, ränga koormana nende peal lasub. Igaüks on oma meelest suur patune. Dodatud wõõras jõuab kohale. Rahwa seas sünnib liikumine. Koolimajas ei lubata palwetundi pidada. Väikeste arupidamise järele sammub rahwas laiale lagendikule, mida kadakapõõsad katamad. Pasilikule kohale jäädakse seisma. Wend Umda astub ühe kõrge künka otsa ja hakkab ennast kõnepidamisele walmistama. Ta wõtab paberi lehe taskust ja loeb mõne piiblisalmi ette, ja algab kõnet. Ta jutlus ei ole „inimese tarkuse meelitaja sõnadega waid Waimu ülesnäitamises (1. Kor. 2: 4). See awaldab kuulajate peale mõju. Juba langeb üks naine maha. Paar neit tulewad ta juure ja aitawad teda istuma. Ta wäriseb kramplikult, hingab raskesti ja rääkimise ajemel kostab ümisesw palwe hää. Wend kõneleb edasi, nagu ei oleks midagi sündinud. Warsti kukub teine ja nüüd lõpetab wõõras oma kõne ja lahkuw koosolekult. Rahwas kogub end nõrkejate ümber ja hakkab laulma, kuni wiimaks aeg kõiki hakkab koduminekule sundima. Hulk sulab ikka enam ja enam kokku, kuni wiimased lahkuwad ja plats tühjaks jääb. Palwetunni mõju aga ei ole kuulajate südamest kadunud. Salk noori inimesi laulab teed käies jälle waimulikke laule. Kui laul waikinud, hakkawad nad alandlikult oma süüd üksteiselt andeks paluma. Dõhulkumine näikse neile kõige suuremaks koormaks olema. Nuttes tunnistab üks enese ainult selles süüdlase olewat, kuna teine esimest wabandades kõik süü oma peale wõtab. Kui püha Waimu inimese kallal töötab, siis ei näe ta teise wigu, kuid ainult enesel. Nende läbitungiwad laulud ja alandlik, walus patu kahjatsemine awaldab nende peale sügawat mõju, kes muidu uudishimulikult palwetuudi on tulnud ja nüüd ka kodu poole sammuwad. Südametunnistust ärkab ja Jumala kohus seisab ähwardawalt filma ees. Silmist hakkawad pisarad woolama — kõik rahu on kadunud. Nad on ärganud. — Ka koduski ei leia nad rahu. Mis mõikski ärganud südametunnistust waigistada? Hinge häda ajab neid otsima, paluma ja koputama kuni südamed selle

rahuga täidetakse, mis Jeesus Kolgatal risti peal fures saanud on. Nii kuulutati sel ajal armuõpetust. Ärganud noortele wendadele, kes end Jumalale olid pühendanud, ei annud rahwas enam rahu, waid fundis neid kuulutama, mis nad ka alandufes püha Waimu juhutamise järele tegid. Kui koolihariduse ta mehed ei wõinud nad sügawaid pühakirja seletusi ette kanda. Nende lihtsatel kõnedel oli aga suur mõju ja wähe oli neid, kes sellest puutumata jäid. Iseäranis kolme noort wenda tarwitas Jumal oma riigi töös nii õnnistusrikkalt, nagu meie kodumaal teatavasti ette tulnud on. Need olid Willem Baumann ja Juhan Otsmann Lääne-Nigulast ja Jakob Liiw Kirblast. Wiimase tööst toon siin ühe fakti. Ühel palwetunnil Mihkli kihelkonnas, kuhu palju rahwast oli kokku tulnud, pidas ejiteks õpetaja oma arvates wägewa ja targa kõne. Rahwas aga kuulas tuimalt pealt, mõni jäi ka tukkuma. Oli õpetaja oma kõne lõpetanud ja wend Jakob Liiw kõnelema hakkas, tuli kohe rahwale teine elu fisse. Uni kadus ja püha Waimu tuli leekis inimeste südames. Keegi ei wõinud patukahjefemise pisaraid tagasi hoida, ifegi õpetaja filmad ei jäänud kuivaks. Mitmed tunnistasid awalikult rahwa ees oma pattusid ja palusid üksteiselt andeks. Igaüks pidi nüüd tundma, et see Jumala töö oli. Õpetaja ei wõinud ka muud enam teha kui wenda käte peale panemise läbi õnnistama. Peale nende oli ka palju teisi wendi, kes kõik selleks kaasa töötasid, et walgus igale poole mõiks tungida. Nende wiljakus andis pea tunda. Nagu ülemal pool kuulsime, tungis liikumine juba 1877 aasta kewadel Lääne-Nigulasse. Sealt Riialisse, Martnasse, Kullamaale, Piirsalu, Lihula, Mihklisse, Kirblasse, Märjamaale, Wiglasse, Ristile, Nissti ja Haapsalu linna. Wormsi saarelt kanti see ka Hiiumaale. Rahe kolme aastaga oli terve Läänemaa ja osalt Harjumaal ärkamise laine üle ujutatud. Tarwliste andmete puudusel on mul wõimatu iga kihelkonna ärkamise üksikult kirjeldada, mis ka ruumi puudus ei luba. Ainult selle juures peatan weel natuke, kuidas ärkamine Tallinna jõudis. Jumal andis wendadele Otsmannile ja Baumannile südamesse ka Tallinnale rõõmu sõnumit kuulutada. 1879 aastal märtsi kuus astus nad teele. Tol ajal ei õlnud teatavasti Tallinna ja Haapsalu wahel raudtee ühendust olemas ja sellepärast pidid wennad üle 80 werstapikkuse tee jala ära käima. Isfanda rahu, mis nende südant täitis, tegi kõik kergeks nii et nad oma lihtsates riides ja jalanõudes mööda maanteed Tallinna poole sammudes wäga õnnelikud olid. Tee ääres käisid nad mitmes kohas palwetundisid pidamas küll taluperedes ja awalikkudel platsidel. Pärnu maanteed mööda tulles, Risti männikuft wälja jõudes, nägid wennad Tallinna torne oma ees. Selle suure linna linna targale rahwale armuõpetuse kuulutamiseks tundsid nad omal tarwilise jõu puudumat. Urgtus tahtis nende üle wõitu saada. Nad astusid teelt kõrwale ja hakkasid uuefttestamendist omale kinnitust otsima.

(Järgneb.)

Pompei linna orjatiidruk.

Tõlkinud D. W.

Kella 3 ajaks oli kibedam töö mööda. Paratus ja Aurelia panid piduriided selga. Aurelia ilmus uues väljaõmmeldud kuues, ta kandis kuldkaemõrusid, kaelakeed ja kõrvarõngaid, juustes olid tal pärlid ja roospungad. Paratusel oli ka kallihinnaline walge kuub ja purpurpunased toakingad. Drjad said ka uued riided, peas kandis nad roospärge.

Martsia ja Kamilla läksid oma tuppä, sest Rooma kombe järele ei tohtinud nad pidust osa võtta. Nüüd oli neil aega ringi waadata ja peagi hüüdis Kamilla: „Waata, Marsia, kui tume on taewas! Mis sa arwad, on kõue tulemas?“

„Näib nii,“ vastas Marsia. „Ma loodan aga, et meie külalised sellepärast tulemata ei jää. Iga tahes tuleb weel täna äge kõueilm.“

„Kamilla!“ jostistas nüüd Marsia teele, „niisuguse fena ei oleks ma enesele kirjanikku ette kujutanud. Ei ole ta suur ega ilus. Väike mees, pruuni habemega, tumeda näowärwiga; ka näojoontes ei ole midagi iseäralikku. Linnäilem meeldib mulle enam.“

Kui Marsia sai oma uudishimu waigistanud, hakkas ta nälga kustutama. Üks söök teise järele kanti sisse. Sowronia teenis tütarlapsi laua ääres, kuna Floora sööke tuppä kandis. Nüüd ootas Marsia oma armsamat sööki — seapraadi. Kuid ootamine näis asjata; arwatavasti oli wäljas midagi juhtunud. Ehmatanud hääled kostsid nende kõrwu ja korraga kajas hüüe: „Mida ke jumalad meid!“

„Mine wälja, Sowronia, ja waata, mis seal on!“ hüüdis Marsia kannatamatult.

R. Brüllow. Pompei wiimane päew.

Kamilla istus rahulikult toolile; Marsia aga läks akna juure lootes näha külalisi, kui need läbi eesöue tulewad.

Wiies peatükk.

Paratuse elumaja oli üks toredamatest Pompei linnas. Kõigi juuremate Rooma majade eeskujul oli tal suur eestuba, juur neljanurgeline saal, perekonna harilik elutuba, eesöue ja kaks söögisaali, milledest ühte talwel, teist suwel tarwitati. Wiimane oli aia pool. Kõik need toad olid reas üksteise järele. Peale nende pääjis eesöuest ja saalist wähe- maisse tubadesse, mis sagedasti eesriietega üksteisest olid lahutatud. Need tarwitati töö- ja magamis- kambriteks.

Kella 4 ajal hakkasid külalised päräle jõudma. Ühed wiimastest olid pidu aumõõrad, kirjanik Strohwiis ja linnäilem Panša.

Juba pidigi Sowronia minema käsku täitma, kui korraga wali rakfatus käis ja selle järele kuuldi mürinat, nagu langeks terve Kampania kokku, — nagu möirgaksid tuhanded lõwid. Järgmisel silmapilgul kisti eesriie kõrwale ja üks wõõras meeste- rahwas, keda tütarlapsed ei tunnud, astus Paratuse saatel sisse.

„Minge selle minu sõbraga, lapsed,“ hüüdis kahtatanud Paratus. Ma annan teid tema hoole. Kuulge tema sõna, nõnda kuidas teie minu sõna kuuleksite. Ma pean teie ema päästma.“

Tütarlapsed kargasid hirmunult püsti, kuid Paratus oli juba kadunud.

„Põgenege ja päästke oma elu!“ ütles mõõras käsikivalt. „Mägi seisab leekides“.

„Oh kas meie ei võiks Pompeisje jääda?“ sofistas Kamilla.

Kus tahate teie siin warju leida, domina?“ küsis mõõras järsku, „Homme hommikul ei ole enam Pompeit. Tulge kõik, kui teie oma elu armastate, ühtegi filmapilkku ei või kaotada.“

Suure kiirusega ajas mees ehmatanud tütarlapsed välja läbi eesõue Pühade tänavale. Lävel jäi aga Kamilla seisma ja lasi teised mööda minna.

„Mu isa, mu ema!“ õhkas ta. „Kus nad on? Laske mind nende juure jääda!“

„Hoidku jumalad!“ vastas mõõras. „Täna õhtul peab igaüks enese eest hoolitsema. Tulge, domina!“

Siinjuures mõttis ta tütarlapse käest kiini ja jooksis edasi.

„Oh mu isa, mu isa, ma ei või sind maha jätta!“ kurtis Kamilla ja püüdis end mõõra käest wabastata.

„Domina,“ sofistas Sowronia Kamillale, „mis kaju sest oleks, kui teie nendega ühes surete? Waadke sinna . . . paluge . . . ja rutake edasi!“

Kamilla waatas sinna poole, kuhu Sowronia näitas ja filmas Wesuwi. Tulejammast seisis mäe kohal ja mägi heitis enesest suuri kuumi kiwa ja põlewat tuhka. Nüüd ei teinud Kamilla enam katset tagasi minna.

Pühalt tänavalt pööris mõõras lääne poole. Martsia arwas, et parem oleks ida poole minna, kuid mõõras vastas: „Ei, seal on palju inimesi, ainuke võimalus pääseda on Herkuluse wärava kaudu.“

„Kuhu teie siis lähete?“

Üksainus paik töötab meie veel warju, see on meri. Aga nüüd ärge enam küsige, rutake nii, kuidas jalad teid kannawad.“

Pea olid põgenejad wäravate taga, hauad, majad, talud jäid neil selja taha. Niipea kui nad lagedale jõudsid, läksid nad üle eestimise põllu mere poole. Mäepõues edasikestem müdin tungis neile nüüd selgesti kõrwu, ja põlew laawa, mis kraaterist jõena edla poole woolas, paistis pimedas hiilgawa joana. Suitstu ja tuhapilwed pimestasid päikest; kuigi kell alles 6 oli, jätkus walgust waewalt, et lähemalolijaid tunda. Määratud kiwid, mida kraater wälja heitis, ei langenud küll veel mererannale, aga tulist tuhka hakkas kaldaseisjatele juba peale sadama. Martsia oli willase mantli kodunt kaasa wõtnud ja mäsjsis end nüüd sellesse. Kamillale ei pakkunud ta kerge kleit mingit kaitset palawa tuha eest.

Kaldale jõudnud ruttas mõõras paadi juure. Palju linnaelanikke jooksid nüüd mere poole. Mõned jooksid põldudele, kus neid aga kuumad kiwid surmasid. Paljud, iseäranis naisterahwad, pugesid maja pimedamasse nurka, ja nende surm oli kõige hirmsam. Tütarlaste saatja hüppas paati, ilma, et oleks küsinud, kelle oma see on; sel hirmsal ööl pidas igaüks seda omaks, millega ta oma elu wõis päästa.

Kui Martsia, Kamilla ja Sowronia paati astusid, märkasid nad alles, et veel keegi nendega ühes tulnud.

See oli Floora. Nad mõtsid ta sõnalausumata paati; nüüd tõmbas mõõras pidukuu alt lühikeste mõõga ja lõikas kõie läbi, mis paati rannal hoidis. Paat hakkas liikuma; seal jooksis veel üks kuyes kogu üle põllu ja ühe hüppega oli ta paadis. Sed pidasid teda omaks isaks; nüüd nägid nad aga, et tal mõõrad näojooned olid. Ta mõttis aeru kätte ja istus pingile.

„Aerutage nii kiiresti kui wõite!“ ütles wäikeste salga saatja.

Ta pidi väga kõwasti rääkima, sest suur kära oli ümberringi — tulemäe müdin, õnnetumate naiste kaebehüüded, meeste hääled, kes oma perekondi püüdsid päästa.

„Aerutage edasi! Ma rõõmustan, et teie tulite; me käed saawad aerudega paremini hakkama.“

Tultja kuulis sõna, küsis aga peagi teiselt, keda ta tundma näis: „Kuhu poole teie siis aerutate, dominus Strohwius?“

„Ma ei tea,“ vastas Strohwius. „Nii kaugele, et kiwid meid ei tabaks. Ma arwan, võiks Herkulaniumi poole sõuda, — kui see wäike paat aga nii-palju wastu peab.“

„Paat aitaks küll!“ vastas mõõras, „kui kõik muu korras oleks. Waatake kord selja taha!“

Strowius tegi seda ja ehmatas. Paik, kus kahe tunni eest Herkulaniumi ja Retina seisnud, oli nüüd suur tulejärm.

„Kui teil midagi selle wastu ei ole, dominus,“ jätkas mõõras, „siis sõuame otse teisele poole, ja mitte nõnda kalda läheduses.“

Nende sõnadega sõudis ta paadi Stabia sihis üle mee. —

„Mis teie nüüd teete?“ hüüdis Strohwius, „teie sõuate ju suurele merele ja seal oleme kadunud,“

„Ennem uppuda kui põleda,“ vastas mõõras lühidalt.

Waewalt sai ta lõpetanud, kui mitme naela raskune kiwi siisjedes meetri maad nendest eemal wette langes.

„Seal oligi wastus teile, dominus; veel nüüd oleme kaldale liig lähedal,“

Tütarlaste ehmatuseks sõudis ta veel kaugemale merele.

Meri, mis terve päewa mäsjanud, oli nüüd kaunis rahuline. Näis, kui oleks loodus wäsinud, ainult kraater ajas kiwa, tuhka ja tuld välja. Herkulaniumist oli põlew laawa järele jäänud, Pompeit kattis õõ pimedus. Päike, kuu ja tähed olid nägematud, wõtmatu oli otsustada, kas oli päem wõi õõ. Suitstu ja tolmupilw kattis terwet taewast Paadisolitjad nägid waewalt üksteist. Martsia oli mantli üle pea tõmmanud ja istus nüüd pead põlvedele toetades.

„Kes teie olete ja kuidas teate Teie mu nime?“ küsis Strohwius wiimaks mõõralt.

(Järgneb.)

Mõndasügist.

Uris, Mesopotamias, Aabrami kodumaalt on möödareisijad arheoloogid mõnda tähtsat kiwi kirjadega leidnud, kuid siitsaadik puudus järjekindel väljakaevamiste töö siin. Nüüd on aga energiliselt tööle asunud ja esimese töö wiljaks leiti maapõuest kuu jumalusele pühendatud templi varemed, mis arwatakse kõige wanemaks hooneks ilmas, sest ta wanadus arwatakse 6—7000 aastat olewat. Piibliuurijaid huwitab muidugi sarnane töö, sest tema toob meile uusi ja uusi tõendusid meie terve piibli ajaloolise tõe juure ja purustab liberaalidele piibliarwustajate „teadusliku“ arwamise („Christ. Apologete.“)

Enese were müümine on Ameerikas üliõpilaste seas harilik nähtus. Arstiteadlasteks uurimisteks kui ka lõigatawa haigete jaoks lastakse werearteeriaist werd. Ühe aadrilaskmise eest maksakse 25—100 dollari. Werd müüwad kehwad üliõpilased raha puudusel. („Christ. Apologete.“)

Kes on wõitnud sõjas? Selle küsimuse peale wastab järgmiselt D. S. Jaeger.

Sõjawäeliselt on kahtlemata wõitnud Prantsusmaa.

Poliitiliselt Inglismaa.

Majandusliselt Ameerika.

Rahwusliselt kahtlemata Slaawi rahwad.

Kultuuriliselt juudid. See rahwas on raha ja waimlise elu wõimule pääsenud. Ikka tugewamini waotawad nad terve ilma kultuurielule oma pitsati ja on ülesehitawas Palestiinas omale keskpaiga loonud. Kartmatult räägiwad nad lähenewast juutide ilmawalitsusest ja uue juudi kultuurist.

Kirikuliselt aga on ilmasõjas wõitnud Rooma Katoliku kirik, sest tema edu on igalpool märgata.

Kõige lähem küla põhjanabale on 77 laiuskraadi all Gröönimaal. Külas elab 234 inimest. Küla leiti Peary poolt üles, kes selle kirjelduseks raamatu kirjutas. Elanikkudel ei olla mõistet, ei õigusest ega usust. Nemad ei tunne kirja keelt, ei raha, ei soola ega mingit taimestikku. Pearyl olnud raske selgeks teha, et lõunapool suured rahwarikkad maad on, sest et wiimased kindlalt tõendanud, et ainult põhjas inimesed elawad. Elanikkudel siin on täieline hiinlaste tüüp.

Paawsti kroonist kirjutatakse wäljamaa ajalehtedes palju. Watikani warakambris on neli paawsti krooni ehk teari. Ükski neist aga ei kõlba praeguse paawsti pähe, kõik on liigsuured. Maa-landi katoliiklased on nüüd paawstile uue krooni kinkinud wäga kallis wäärtuses.

Iga meie hinge tõmbega lakuwad maa-kerast 4 inimest, kes iialgi midagi Kristusest ei ole kuulnud. Wõid sa seda lugeda ilma, et Sa midagi pagana misjoni heaks ei teeks?!

T e a t e d.

Rõdumaalt.

Hiiu Kärklas on suurem ärkamise liikumine käimas.

Noarootsis äratas Jumal pärast jõuluid ka hulk inimesi patu unest.

Praost Kokamägi, meie C.E. Hiiu ühingu juht, on südametunnistuse põhjustel kiriku õpetaja ameti maha pannud, nii kui kuuleme.

Brasiiliasse sõitsid wennad Arnold Mitt ja Täats. Esimene oli meie „Noorte Elu“ agent Nuias. Soowime head reisi ja õnnelikku päralejõudmist.

Usklik-üliõpilasgrupist lahkus Graf Berg ja sõitis Saksamaale edasi õppima. Meie soowime wennale õnnelikku reisi ja alalist õnnelikku Jumala lapse elu.

Õde Ilse Laas, meie C.E. reisiõde, oli Saksamaal raskesti haige ja pidi lõigatama. Nüüd tunneb end Issanda armu läbi jälle üsna terwena. Ta kiidab Jumala armastust, mis läbi on kannud.

Trükikoda „Külwaja,“ usklikkude osatühisus awati pidulikult Keilas. Trükikojas on uut süsteemi trükimasin ja ajakohane sisseseade. Töö puhas ja meeldiw. Suur rõõm on, et jälle usklikkudel oma trükikoda on.

Wälismaalt.

Saksa Kristlik Üliõpilasühingul on 36 ülikooli juures kokku 1250 liiget. Terwes ilmas on 2500 Kristl. Ül. Ühingut.

„Ühendatud Lutheri kirik“ ul Põhja Ameerikas on 3803 kogudust, umbes 3000 õpetaja. Leeritatud koguduse liikmeid 801.250. Raha kirikliste tarwete tarwis pandi aasta jooksul 13,8 miljoni dollari kokku.

Pariisi misjon pühitses möödunud aastal oma 100 aastast juubeli.

Sada aastat Ewangeel. Noortemeeste seltside asutamisest sai 1 jaanuaril täis. Asutaja oli keegi 17 aastane plekisepp Willem Isenberg. Praegu on selles töös sajad tuhandet kutsetöölised ametis.

„Ewangel. Allianzblatt,“ mis Blankenburgis Saksamaal, kui alliansmõtte edustaja ilmub, on terve Saksamaa allians ringkondade poolt kõige Saksamaa allians ringkondade häälkandjaks nimetatud.

Briti piibliselt on 1920 ja 1921 aastate jooksul 8.655.781 pühakirja raamatut maailma laiali saatnud, milledest suurem osa Hiina läks.

Wene misjoni selts, mille asutaja ja juht tuntud jutlustaja Fetler, asutati 1917 aastal. 1920 aastal tulid selle seltsi 21 töäjõudu Ameerikast Euroopasse. Praegu on seltsi teenistuses 87 isikut. Nende eesmärk on Wenemaale saata 500 misjonääri.

Ameerika Lutheri kiriku 13 usuteadlises seminaaris õpiwad 296 seminaristi.

Hiina misjoni töö seis. Hiina riigi maapinna suurus on 10.693.150 rt. kilomeetrit. Elanikkude arw 441.159.879. Selle nii suure rahwa seas töötawad 6636 misjonääri wäljamaalt, kelledest on 1310 ordineeritud misjonääri, 348 arsti, 116 naisarsti, 2145 naismisjonääri ja öde. Töötawad 130 misjoni seltsi. Pärismaalasi on 1065 õpetajat, 10.191 ewangelisti, 462 arsti ja 10.848 kooliõpetajat. Töötatakse 1037 misjoni jaamas, kus 345.853 inimest laual käiwad. Üldse on ewangeeliumi usulisi Hiinas 618.611.

Katoliklaste arw ulatab kuni 2 miljonini.

Los Angeles, praeguse nelipühi liikumise sündimise kohas, ehtas kuulus naisewangelist Aimee Semple Mc Pherson suure templi mis ewangelisatiooni otstarwetele pühendatud. Templi juures asub ka kool ewangelistide jaoks. Neljakordne on selle naisewangelisti kuulutuse peaõpetus: Jeesus on ainus Lunastaja, kes ristib Püha Waimuga, on suur ihu ja hinge arst ja tuleb jälle kui kuningas.

Suurem piiblitellimine anti Ameerika piibliseltsi poolt ühe trükikojale New-Yorkis ära, kus 1½ miljoni piibliosa tellitakse.

!!Lugejatele tähelepanemiseks!!

Et „Noorte Elu“ № 5 hiljatsjäämisega ilmub, on tingitud lehe nude trükitotta ülewõimisest. Küüd jst peale trükitakse teda Keilas K./Ü. „Külwaja“ trükitojas. Paremad trükitingimised on võimaldanud lehte suurendada ning käesolewast numbrist alates ilmub „Noorte Elu“ juba 16 lhf. asemel 20 leheküljelisena. Loodame sellega ühenduses austatud lugejatele „Noorte Elu“ sisuliselt kui ka piltide poolest rikkamana pakkuda.

Sellepärast tohime küll C. E. ühingutele kui ka kõigile „Noorte Elu“ müüjatele ja sõpradele südame peale panna — elawamalt noorte häälekandjat müüma ja laiali laotama hakata.

Kas on juba igauks teinud mis ta en wõinud??

Rohkem Jeesand meilt ei nõuagi — kuid kas oleme seda teinud ja seda armastuses. Kui sina weel seda teinud pole, siis ruttu Kristuse ewangeeliumi „Noorte Elu“ läbi pimedase maailma wiimal! Meie ei otfi mitte isiklist kasu waid tahame Jeesandale töötada. Ütleb keegi, et ta Jeesust armastab, siis peab ta ka Tema tunnistama ja Tema töötama. Jeesand ei jata tujumata vähematki enefe ärasalgamist ja raskust Tema riigi töös.

Argu keegi mõtelgu, et asi iseenejst edasi läheb, wast Jeesand tahab meid igauht just siud, selle juures tarwitada.

Aasta tellijate hulk on minew aastaga wõrreldeš tublisti kaswanud, kuid me ootame weel rohkem, mitu forda rohkem. On aga wišt palju C. E.-lasi, kes wõib olla ühtki aasta tellijat pole kogund. Argu keegi hooletuse ja argtuse pärast seisma jäägu. Meie peame „Edasipüüdjad“ olema! Tellimisi palume võimalikult kohe meie edasi toimetada, selge adresši ja nimega, et lehe kättesaatmises korratusi ei tuleks. Kui keegi weel senini oma tellimise peale lehte kätte saanud ei ole, siis palume sellest kohe talitusesse — Luise (end. Luissentali) tän. № 11 — teatada. Peaks kellegil puhtaid „Noorte Elu“ № 1 numbreid järele jäänud olema, — saatku neid hinna eest tagasi talitusesse.

Teatame ühtlasi ette, et Noorte Elu № 6 saab ilmuma misjoni numbrina — kirjeldustega sise ja wälismisjonist ja tänawuse allians konverentsi üle. Muudugi ka pildirikkana: ja alles augusti kuus.

Soowime lõpuks kõigile suweks uut jõudu armastust ja waimustust meie ühis eesmärgi kättesaamiseks!

„Noorte Elu“ toimetuse ja talituse.

I. Tallinna matuse Talituse äri

Lai tänaw nr. 2, kõnetr. 698.

Seal wõib leida kõik, mis matuse korral tarwis läheb. Omal surnuwankrid

Aust. w. I. Sakeus.

Ilmusid trükist S. Kokamägi kuus wäikest wihku

„Palukefed“

mida soowitame noorte ühingutele tellida.

Adres: S. Kokamägi. Hiin-Kärdla.

Kiisama soowitaw raamat,

„Palwe ja tema ime mägi“

misjonäär Aleksandra Libliku tõlkes. Pu-
s kasu läheb jst raamatust misjoni heaks.

Mad 30 marka jaada „Selttimehe“ ärist.

S. Karja t. № 20.

Wastutaw toimetaja: K. P. Marley.

Toimetuse: J. Peipmann, W. Kallas, E. Sink, E. Aber, J. Peipmann ja S. Tutter.

Wäljaandja: Eesti Noorte Üstikkude C. E. liit.

K.Ü. „Külwaja“ trükit, Keilas.